Poštnina plačana v gotovini.
Leto LXVII., št. 66 Ljubljana, četrtek 22. marca 1934 Cena Din 1.–

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvzemši nedelje in praznike. — Inserati do 30 petit vrst à Din 2.-, do 100 vrst à Din 2.50, od 100 do 300 vrst à Din 3.-, večji inserati petit vrsta Din 4.-. Popust po dogovoru, inseratni davek posebej. — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.-, za inozemstvo Din 25.-. Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knaflјeva ulica št. 5
Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126

Podružnice: MARIBOR, Smetanova 44/I. — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26. — CELJE: celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65, podružnica uprave: Kocenova ulica 2, telefon št. 190. — JESENICE, Ob kolodvoru 101.
Račun pri poštnem čekovnem zavodu v Ljubljani št. 10.351.

Gospodarski položaj dravske banovine

Plenarna seja zbornice TOI — Hiranje stare industrije — Pereče vprašanje cen poljskih pridelkov

Ljubljana, 22. marca.

Davi ob 8.30 je predsednik g. Ivan Jelačin otvoril plenarno sejo ZTOI s konstatacijo, da je navzočih 40 svetnikov, na to je pa pozdravil banskega zastopnika banovinskega svetnika g. dr. Borštnarja in imenoval za zapisnikarja g. dr. Koceta, za overovatelja pa člana g. Bahovca in g. Krapeža. V svojem poročilu je predsednik najprej javil, da je ministrstvo za trgovino in industrijo odobrilo spremembo zborničnih pravil, tako da mora najmanj 13 članov zbornice stanovati v Ljubljani. Od teh 13 članov morajo biti 4 člani trgovinskega, 4 člani industrijskega, 3 člani obrtnega in 2 člana novega gostinskega odseka, ostali mandati se pa podele na ostalo zborničnо področje. Ministrstvo je nadalje odobrilo tudi službeno pragmatiko in pokojninski pravilnik z malenkostnimi stilističnimi izpremembami. Na podlagi te odobritve je zbornica izvedla novo službeno pragmatiko z veljavnostjo od 1. januarja 1934. Po tej izvedbi ima Zbornica 8 konceptnih uradnikov, 6 pisarniških uradnikov in 5 pomožnih moči ter 4 uradne služitelje, tako da je bilo na novo službeno pragmatiko v celoti prevedenih 20 stalnih nameščencev. Nameščencev, ki niso stalni in prejemajo za svoje delo pavšalno mesečno nagrado po pogodbenem razmerju, odnosno, ki še niso dosegli stalnosti, je v celoti 5. Banska uprava je odobrila tudi povišanje zborničnih taks, ki se pobirajo od 21. januarja t. l.

Na mesto zborničnega svetnika inž. Kobija Joška je predsedništvo poklicalo v Zbornico njegovega namestnika ravnatelja g. dr. Cirila Pavlina, ki ga je govornik najprisrčneje pozdravil, na zadnji seji sprejeti poslovnik je zbornica predložila ministrstvu trgovine in industrije, to ga je pa poslalo banski upravi dravske banovine, da ga vzame na znanje. Ob zaključku je predsednik posvetil nekrolog januarja meseca umrlemu g. Ivanu Rebeku iz Celja, ki je bil od leta 1921 do 1927 član zbornice. Kot organizator in voditelj slovenskega obrtništva si je pokojni pridobil trajne zasluge in njegova požrtvovalnost za dobrobit slovenskega obrtništva je rodila najlepše uspehe. Nekrolog je zbornica poslušala stoje.

Poslovno poročilo

Nato je pa predsednik podal obširno poslovno poročilo, iz katerega posnemamo: Od zadnje plenarne seje je poteklo komaj dva in pol meseca, vendar nam je tudi to kratko zimsko razdobje prineslo mnogo odločilnih in važnih dogodkov za naše gospodarsko življenje in zborničnо poslovanje.

Davčne zadeve

Tu je treba omeniti nove davčne zakone, uveljavljene 20. februarja v cilju, da pojačajo donos neposrednih davkov in pokrijejo primanjkljaj v državnem proračunu. Po najnovejših statistikah finančnega ministrstva je plačalo zborničnо področje lani na direktnih davkih več kakor v dobi najboljše konjunkture in prosperitete, dočim opažamo, da je v vseh ostalih finančnih direkcijah donos direktnih davkov v preteklem letu za 30 do 40% nižji od onega v letih ugodne konjunkture leta 1929 in 1930. Četudi moramo priznati, da so bili prvotni načrti davčnih novel v mnogih bistvenih točkah omiljeni in izpremenjeni, stojimo na drugi strani pred dejstvom, da računa finančna uprava v tekočem letu s 60% večjim donosom splošne pridobnine, kakor je bil preliminiran v lanskoletnem državnem proračunu, in s 50% večjim donosom družbenega davka, kakor po lanskem proračunu.

Pri nas se položaj še ni zboljšal

Splošno se trdi, da pomeni v gospodarski situaciji sveta in v borbi s krizo preteklo leto prelom in preokret na boljše. Žal da gospodarska situacija naše kraljevine zaenkrat še nikakor ne dopušča takega zaključka. Osnovni problem našega gospodarstva, namreč izboljšanje cen poljedelskim produktom, ostaja še nadalje nerešen. Rešitev je odvisna od prilik na notranjem tržišču in se da doseči le s smotreno politiko organizacije prometa. Cena pšenice kot glavnega proizvoda je sicer na notranjem tržišču znatno nad svetovno pariteto, vendar tudi v tej višini še daleč ne krije produkcijskih stroškov. Cene lesa so globoko izpod mirodobne pariteto in gozdna posest ne daje večini posestnikov nobene rente. Kaj to pomeni za našo banovino, kjer imamo 140.000 gozdnih posestnikov, ni treba posebej poudarjati.

Tarifna politika državnih železnic

Splošno nezadovoljstvo vlada med interesenti zaradi tarifne politike državnih železnic, ki se vodi s čisto enostranskih fiskalnih vidikov. Znatno se pretirava v politiki eksploatacije državnih železnic, ker se letno iz tekočih dohodkov odplačujejo anuitete skoraj 200.000.000 Din za gradnjo novih železnic. Namestu da bi se bila predvidela amortizacija teh investicij na daljši rok, vsaj 35 let, je po sedanjih stopnjah predvideno odplačilo najetih posojil v skrajšanem roku 11 do 15 let, kar je celo za leta najboljšega gospodarskega blagostanja premočna obremenitev. Gospodarske kroge je presenetilo tudi povišanje blagovne tarife s 15. marcem z neznatnimi izjemami za 10%.

Znižanje obrestne mere

Vprašanje znižanja obrestne mere ostaja tudi po novi uredbi nerešeno. Sklep društva denarnih zavodov za dravsko banovino pomeni v tem pogledu prav nebistveno spremembo položaja napram dosedanjemu stanju in ne prinaša pričakovane olajšave.

Za enakomernost davčne obremenitve

V dravski banovini smo občutili davčno breme močnejše že lani. Naš davčni zakon je računal s 100% kmetovalcem, s polno zaposlenim trgovcem in obrtnikom ter z meščanom rentnikom kot hišnim posestnikom in je po teh vidikih izvršil razpored davkov. Ko se je ta zakon sestavljal v letih dobe konjunkture, zadovoljivih cen in zaslužka, se ni dovolj upoštevalo položaj našega kmeta in kajžarja, ki živi od priložnostnega zaslužka, niso se upoštevale razmere polkmeta in polobrtnika nadalje industrijskega delavca, ki ima lasten dom in stotine drugih raznovrstnih gospodarskih kombinacij, ki igrajo v diferencirani strukturi naše družbe glavno vlogo in prevladujejo v naši banovini. Zanje bi bilo treba davčni zakon še bistveno izpopolniti in zgraditi, da bi bila enakomernost obremenitve zajamčena in izpeljana. Premalo se uvažuje, da je pretežni del obrtnikov komaj polovico delovnih dni v letu kolikor toliko zaposlen in da ti obrtniki sploh ne bi mogli obstojati, če bi ne imeli nekaj zemljiške posesti. Izpremembe in dopolnitve predpisov o družbenem davku omogočajo davčni upravi, ki je bila doslej vezana po zakonu na predloženo javno bilanco družbe, da lahko izvrši pod gotovimi pogoji potrebne korekture, da ugotovi točno podlago za odmero družbenega davka. S tem se več ali manj samo zakonito regulira to, kar se je že več let prakticiralo.

Gospodarski položaj naše banovine

Kaže, da se z mnogih strani presoja gospodarski položaj dravske banovine na podlagi enostranskih vtisov in pridejo posamezniki zato pogosto do pogrešnih splošnih zaključkov ter smatrajo, da so naše gospodarske prilike zadovoljive. Res je, da se je v naše področje doselilo več tekstilnih podjetij, med njimi po pretežni večini malih tkalnic z zastarelimi stroji, katerim se zde obratne prilike v naši državi trenutno najugodnejše. Za naselitev teh industrij je bilo v prvi vrsti merodajno dejstvo, da obstoječa tekstilna industrija še vedno ne krije domačega konzuma v navadnih tekstilnih izdelkov, čeprav je konzum tekstilnega blaga padel na izredno nizko kvoto.

Hiranje starih industrij

Toda dočim beležimo v tekstilni stroki trenutno še vedno dobro zaposlitev, številčni porast obratov, razširjenje obstoječih naprav ter povečanje števila delavstva, vidimo baš v krajih, kjer se je nova tekstilna industrija naselila, nazadovanje in hiranje starih industrij. Tako je imela železarna in livarna v Rušah komaj četrtino zaposlitve napram prejšnjim letom konjunkture. Tovarna za kose v Sv. Lovrencu je vse leto stala. Jeklarna v Gu štanju obratuje z izredno skrčenim številom delavcev in to samo štiri dni v tednu. Tudi železarna na Muti samo životari. Kamnoseške industrije na Pohorju so že davno ustavile obrate, da ne govorimo o stalnih in občutnih redukcijah v obratovanju vseh vrst premogovnikov. Z nazadovanjem čevljarske obrti in industrije peša zaposlenost usnjarn. Enako primanjkuje tudi v papirni stroki vedno naročil, kar povzroča začasne ustavitve obratov.

Propadanje obrti in trgovine

Stalno naraščajoča režija postaja vedno večjemu številu trgovskih in obrtnih obratov bolj in bolj nezmagljiva. Zato se ne smemo čuditi, če je lani 2263 obrtnikov in 2107 trgovcev odjavilo obrtne liste. Število obrtniških obratov na zborničnem področju se je lani zmanjšalo za 1336 obratov, število trgovskih pa za 1330, dočim je ostalo število gostiteljskih obratov zaenkrat nespremenjeno. Med odjavami rokodelcev je bilo lani 328 šivilj, 189 krojačev, 367 čevljarjev, 146 mizarjev, 73 žag, 52 pletilcev, 105 mlinov, 96 mesarjev in 52 godbenikov. Že sama ta statistika pove, katere stroke je kriza najbolj prizadela. V trgovski skupini je največje število odjav pri trgovini z lesom, in sicer 204 obrati, pri trgovini z živili 149 obratov, pri trgovini z deželnimi pridelki 91 obratov, branjeriji 146, sejmarstvu 97, avtotaksiji 83 agenturah 60, trgovini z vinom 74 in trgovini z živino 94 obratov. Samo na zadnje četrtletje preteklega leta odpade 539 odjav rokodelskih obrtov in 482 odjav trgovskih obratov ter 136 gostinskih obratov, tako da se je število zborničnih interesentov samo od 1. oktobra do konca leta zmanjšalo za 700 podjetij.

Cene poljskih pridelkov

Da se povrnem k vprašanju cen poljskih pridelkov, moram ugotoviti, da dobiva kmečko prebivalstvo razen v najožjem pasu večjih mest in industrijskih krajev tako nizke cene za svoje pridelke, da pri večini ne krijejo niti lastnih stroškov pridelovanja. Tako sem prejel iz ptujskega sreza poročilo, da se plačuje kmetu aida, žito oves in koruza po 75 do 80 par, pšenica pa po 1 Din za kg. Krompir je ostal celo pri cenah 30 do 40 par v velikih množinah neprodan. Isto velja za čebulo, ki dosega cene 50 do 60 par. Za boljše vrste fižola, katerega izvoz je vedno težji, se plačuje po 2 Din kg, seno, otava in zelje pa po 25 do 30 par kg. Najboljši voli gredo po 3—4 Din kg žive teže, krave pa po 2—3 Din. Radi pomanjkanja krme so mnogi kmetovalci opustili rejo perutnine. Cena jajc je padla lani celo na 35 par za komad. Boljše cene in izboljšanje položaja je zabeležiti samo pri vinogradništvu in v hmeljarstvu, toda pa tudi čisto izjemoma.

Sanacija denarnih zavodov

Izmed uredb za omiljenje krize in ureditev gospodarskih razmer so posebno važne uredbe o sanaciji denarnih zavodov. Naši denarni zavodi niso samo solidni, temveč tudi nad pričakovanje mobilni in likvidni, saj so likvidirali že v mnogih primerih do 40% svojih vlog. Kolikor se more pregledati položaj na podlagi poročil, ki jih je dala zborničnа anketa, sta obe najvažnejši skupini denarnih zavodov doslej obvladali situacijo brez znatnejših izgub in izplačujejo vlagateljem povprečno po 1% mesečno, v mnogih primerih pa tudi več. Poročila dokazujejo poleg tega, da se zavodi trudijo zadostiti upravičenim in stvarnim izrednim potrebam vlagateljev.

Znatno poostruje položaj na denarnem trgu tudi to, da morajo denarni zavodi držati nove vloge takorekoč v stalni pripravljenosti, da lahko ugode vsem zahtevam vlagateljev. Dejansko so tudi vse nove vloge zelo nestalne. Po poročilu Narodne banke je bilo za to samo pri 20 bankah, o katerih vodi N. B. poslovno statistiko, nad 330,000.000 gotovine dezavrirane v blagajnah, a sama Državna hipotekarna banka izkazuje v svoji bilanci 246.7 milijonov gotovine v blagajni. Če tej vsoti prištejemo še gotovino pri privatnikih, moramo priti do zaključka, da je najmanj ena tretjina krožeče gotovine danes odtegnjena prometu. Dočim novčanic v obtoku primanjkuje, je promet preobremenjen s kovanim denarjem, katerega je po zadnjem izkazu NB v prometu za 950 milijonov Din.

V zvezi s proučevanjem vprašanja pojačanja likvidnosti denarnih zavodov in mobilizacije njihovih terjatev v investicijske svrhe je bilo pokrenjeno v zadnjem času ponovno tudi vprašanje ustanovitve privilegirane industrijske banke. Tu bi pa bila potrebna skrajna rezerviranost. Nočemo, da bi se takoj v početku pogrešilo in napravile usodepolne hibe ki bi komaj osnovani zavod takoj imobilizirale in upropastile samo na sebi zdravo idejo in zamisel ter bi odtegnile v velikem obsegu že itak bori obratni kapital obstoječi industriji.

Banovinski proračun

Letošnji banovinski proračun izkazuje približno isto vsoto, kakor lanski. Utegne se pa še nekoliko znižati, ker finančno ministrstvo baje ni potrdilo vseh predloženih davščin. Posebno utegnejo nastati izpremembe glede predlagane davščine na dobičke podjetij in družb, na zaslužke inozemcev, kakor tudi na vodne sile, ki tangira v naši banovini izredno mnogo malih obratov. Od svojega proračuna za tekoče leto, ki je znašal 87.5 milijonov Din, je realizirala banovina do srede marca 77.4 milijone Din, kar predstavlja, če odštejemo od proračuna državno dotacijo 6.9 milijonov Din, ki je banovina še ni prejela, 96% proračuna.

Težak položaj občin

Mnogo manj ugoden je finančni položaj podeželskih občin, ki so zaradi gradbe šolskih poslopij in drugih naprav povečini prekomerno obremenjene. Poleg tega mnoge občine niso prejele od državnih in banovinskih podjetij, posesti in uprav po zakonu jim pripadajočega dela samoupravnih doklad in zato ne morejo zaključiti svojih računov. Tudi mestne občine se morajo boriti, v kolikor nimajo odpisanih dobičkanosnih komunalnih podjetij, s stalnimi finančnimi težkočami in iskati novih virov dohodkov.

Trgovinsko politični položaj

V trgovinsko-političnem pogledu ostaja mednarodni položaj trajno napet in nesiguren. Smo takorekoč v stalnih pogajanjih s tujimi državami. Moti se, kdor misli, da je avtarkija uvoznih držav že dosegla svoj vrhunec. Ona se sistematično nadaljuje in nas postavlja dan za dnem vedno pred nova težka vprašanja. Tako smo bili pri zadnji pogodbi z Avstrijo težko prizadeti glede izvoza bučnega olja in oljnatih tropin. Sedaj zopet prihaja vprašanje povečanja uvozne carine na stavbni les v Italiji. Gospodarski krogi pri nas prihajajo polagoma do spoznanja, da tudi nas postavlja gospodarska politika naših sosedov pred neizprosno nujnost, da revidiramo našo gospodarsko orijentacijo in predvsem izgradimo sistematično možnosti produkcije v okviru mej naše države.

Uvozna trgovina se je lani zopet močno skrčila, kar so zakrivile vedno večje plačilne težkoče z inozemstvom. Nazadovanje naše pozicije v zunanji trgovini se jasno zrcali tudi v številkah prometa na valutni in devizni borzi v Ljubljani. Skupni devizni in valutni promet na tej borzi je znašal leta 1930 še 957 milijonov Din, leta 1931 pa 852,000.000, je padel predlanskim na 151,000.000, lani pa na 126,000.000 ali okrog 13% onega prometa, ki smo ga imeli ob pričetku krize. Slična je slika če primerjamo promet stavbnega lesa kot najvažnejšega prometa na tej blagovni borzi. Leta 1930 smo izvozili 1837 vagonov stavbnega lesa v vrednosti 10,877.000, leta 1931 647 vagonov v vrednosti 5,543.000, predlanskim 296 vagonov v vrednosti 2,331.000 in lani nekaj nad 299 vagonov v vrednosti 2,223.000 Din.

Odplačevanje kmečkih dolgov

V zadnjem poročilu sem z odobravanjem pozdravil odločnost vlade, da uredi enkrat vprašanje kmečkih dolgov. V preteklih letih pa se je žal izkazalo, da je enotna šablona in kompromisen način reševanje tega širokega in dalekosežnega vprašanja izpadel dokaj pomanjkljivo in nepopolno. Iz poročil, ki jih je prejela zbornica povodom ankete o stanju denarnih zavodov, posnemam vse neugodne posledice, ki jih ima kolektivna in nediferencirana regulacija kmečkih dolgov na naš denarni trg.

Po objavi uredbe, s katero se regulira odplačevanje kmečkih dolgov na dobo 12 let in uredbe o denarnih zavodih, ki predvideva, da morajo sanacije izvesti z lastnimi sredstvi, se je položaj za trgovce in obrtnike bistveno poostril. Oni so prišli med dva mlinska kamna, da na eni strani pri kmetih ne morejo realizirati svojih terjatev poprej kot v 12 letih, razen če kdo prostovoljno plača, a taki primeri nam niso znani, dočim na drugi strani industrijalci, zasebniki, denarni zavodi in ostali dobavitelji lahko svobodno in v celoti izterjujejo zapadle obveznosti. Na zadnji konferenci v Beogradu je bilo ponovno sproženo vprašanje odplačevanja kmečkih dolgov in formulirana izjava, naj bi se v ta namen ugodnosti nudile samo individuelno onim, ki so tega potrebni, da bi se plačilni rok skrajšal in obrestna mera prilagodila ter blagovni krediti v večjem obsegu izvzeli. Glede uredbe o zaščiti denarnih zavodov in njihovih upnikov se je konferenca priključila predlogom zastopnikov denarnih zavodov. Z dopolnilom, da naj se zaščita obrtnikov po členu 27 predmetne uredbe razširi tudi na trgovce in industrijce in zaščitni znesek poviša od 10.000 na 50.000 Din.

Za ureditve plačil trgovcev, obrtnikov in industrijcev je konferenca predlagala, naj se zakon o prisilni poravnavi izven konkurza v toliko izpremeni, da bo mogoča tudi 100% poravnava terjatev z odplačilom v 30 mesecih in s 5% obrestmi.

Naša zbornica je priredila paralelno z beograjsko konferenco o tem vprašanju poleg pismenih anket tudi ustmene konference v Ljubljani in v Celju, na katerih je bilo sklenjeno, da se zbornica v načelu pridruži zaključkom beograjske konference, toda sledečimi dodatnimi predlogi:

1. Zaščita trgovcev, obrtnikov in industrijcev naj se pod nazivom sanacije izvede s posebno uredbo izven Zakona o prisilni poravnavi.

2. Ugodnosti nove uredbe se morejo poslužiti samo aktivni dolžniki, ki so prišli v težave vsled kmetske zaščite ali likvidnosti denarnih zavodov.

3. Za investicijske in obratne kredite trgovcev, obrtnikov in industrijalcev pri denarnih zavodih, ki so našteli do konca l. 1931. sme dolžnik ne glede na to, ali je tem zavodom dovoljena odložitev plačil ali ne, zaprositi sodišče za ureditev odplačila teh obveznosti. V tem slučaju mora predložiti sodišču načrt odplačevanja. Če se upnik in dolžnik glede rokov odplačevanja in glede obrestne mere nemoreta sporazumeti, odloča sodišče po zaslišanju izvedencev iz vrst članov razsodišča Zbornice ali borze odnosno kjer teh ni, iz vrst sodnih izvedencev. Načrt odplačevanja mora predvidevati po donosnosti in bistvu obrata odplačilo v 3 do 5 letih, pri čemur obrestna mera ne sme znašati več nego 2% nad običajno aktivno obrestno mero istega zavoda.

4. Člen 20. uredbe o sanaciji denarnih zavodov naj se v prvem odstavku izpremeni v toliko, da odložitev izplačil iz tekočih računov trgovcev, obrtnikov in industrijalcev ne sme znašati več nego tri leta.

Za enoten program dela

Po svojem poročilu se je predsednik zelo pesimistično izrazil o našem gospodarstvu, češ da ni sistema, in zahteval, naj naši zastopniki ustvarijo končno že enoten program dela. Realizirana ni niti zveza Kočevje—Sušak, zato je pa treba pri izvršitvi načrtov več doslednosti in jasnega gospodarskega načrta, ker se premnogokrat dogaja, da se menjavajo sklepi. Nadalje je predsednik opozarjal, da je naša administracija potrebna mnogih reform, obenem je pa treba izvajati skrajno štednjo. Končno je naglašal, da je v preteklih 15 letih od javnih del pripadel na našo banovino le sorazmerno majhen del, ker smo dobili edino carinarnico, kakor povsod, in pa vojašnico v Škofji Loki. Naša banovina potrebuje prav tako poživitve na gospodarskem polju, saj bo ta poživitev v korist vsem.

Ing. Krejčí je odgovarjal svojemu predgovorniku in povdarjal, kako veliko omiljenje davkov so naši zastopniki dosegli v finančnem odboru. Težko je z našo banovino, ki plača 250,000.000 davkov, a od tega dobe samo penzijonisti 160,000.000. Delati moramo, da narod pomirimo, ne pa da ga razdražimo.

Predsednik g. Jelačin se je zahvalil za uspehe ministra Mohoriča in predgovornika g. Krejčija v finančnem odboru ter ponovno zahteval fiksen program. Celo regulacija Ljubljanice je spet v nevarnosti. Zato pa morajo biti poslanci v vseh vprašanjih solidarni in žilavi.

Druga poročila, predlogi in sklepi

Volilni red za Zbornico je bil končno soglasno sprejet.

Član g. Lavtižar je poročal o pregledu zborničnih računov in skontraciji blagajne, v kateri je 173.000 Din gotovine, nato je pa predlagal absolutorij generalnemu tajniku g. Mohoriču, ki je bil soglasno sprejet. Prav tako je bilo tudi sprejeto poročilo o izpremembi zborničnih pravil, ki se z njo poveča število članov gostinskega odseka na 10 svetnikov, tako da bo skupno število članov ZTOI 58 svetnikov. Prav tako je Zbornica soglasno sklenila tudi, da se iz zborničnega imovine izdvoji poseben pokojninski sklad, v katerga pride 3,572.574 Din zborničnega premoženja in pa stanovanjska hiša na Bleiweisovi cesti, obenem je bilo pa tudi sklenjeno, da se predsedstvo pooblasti, če je treba temu premoženju dodati še kako vsoto.

Ko sta bila v upravni odbor Pokojninskega sklada izvoljena g. Rebek in g. Anton Krejči, so bili v disciplinarni odbor izvoljeni za člane gg. Senčar, Bricelj in Rekar ter za njih namestnike gg. Berjak, Milko Krapež in dr. Pavlin. Prav obširno je o problemih tujskega prometa poročal tajnik g. dr. Kocs, nato je pa g. Senčar predlagal samostojen predlog glede izboljšanja zvez pri ptujski telefonski centrali in glede odprave dosedanjega dostavljanja železniških aviz ob nedeljah in praznikih. Svetnik g. Ambrožič je predlagal samostojne predloge glede nelojalne konkurence v pekovski obrti od strani gospodarskih zadrug in predlog glede izvrševanja krojaških del po nastavljenih krojaških pomočnikih v nekaterih hotelih letoviščarskih krajev, pri tem je pa pripomnil, da zadruge skušajo podjarmiti tudi mesarsko obrt.

Podpredsednik g. Rebek je v dalјšem govoru naslikal porast obratov in podal statistiko, kako mnogo preveč imamo v primeri prebivalstva raznih obrti, končno je predlagal v imenu obrtnega odseka nujen predlog glede zapore otvarjanja novih obrtovalnic, pomožnih lokalov in podružnic ter kontingentiranja industrijske proizvodnje. Po obširnih govorih g. Lenarčiča g. generalnega tajnika g. Mohoriča ter g.

Čeha je bil sprejet nasvet g. Mohoriča, naj se predlog izroči predsedstvu v stilizacijo s primernim komentarjem.

Ko je g. Rebek vložil še nujen predlog obrtniškega odseka glede pavšaliranja pridobnine na ostale kraje in glede podaljšanja roka za vlaganje napovedi za pridobnino ter samostojen predlog glede uvoza ščetin, je g. Zadravec samostojno predlagal glede izvoza bučnega olja in oljnih pogač, glede izvoza pšeničnih otrobov in glede zaščite interesov vlagateljev glede zamrznjenih vlog. končno je pa član g. Windischer vložil nujen predlog zaradi obdavčenja podružnic tvornic oblačilne stroke, ki v naši banovini delajo ogromno konkurenco zlasti čevljarskim in krojaškim obrtnikom. Ko so bili vsi predlogi soglasno sprejeti, je predsednik g. Jelačin ob 12. zaključil sejo.

Skakalne tekme v Planici

Ljubljana, 22. marca.

SK Ilirija nam sporoča, da je minister za telesno vzgojo, g. dr. Hanžek prevzel pokroviteljstvo za velike mednarodne skakalne tekme v Planici in da bo tekmam najbrž osebno prisostvoval ali pa poslal svojega zastopnika.

Skakalnica v Planici je že preurejena in bodo danes popoldne že pričeli s treningom. V Planico so že prispeli vsi norveški skakači, ne morejo se pa dovolj načuditi, da imamo še toliko snega. Trdno so prepričani, da bodo postavili nov svetovni rekord, zlasti še, ker so snežne prilike zelo ugodne. V zadnjih dneh je zapadlo obilo novega suhega snega in je nedeljsko tekmovanje zasigurano.

Težnje naših mladih inženjerjev

Prvi redni občni zbor kluba inženjerjev in arhitektov - pripravnikov.

Ljubljana, 22. marca.

V teh razrvanih časih pada največ zla na mladino, na one, ki so se pripravljali za življenjsko borbo z večjimi ali manjšimi žrtvami ter so verovali v ideale, zdaj pa ne morejo niti do bornega zaslužka in se že nagibljejo k resignaciji. Snoči je imel prvi redni občni zbor Klub inženjerjev in arhitektov pripravnikov v lokalu sekcije Udruženja jugoslovenskih inženjerjev in arhitektov v kazini. Občni zbor mladega kluba je tudi pokazal, da mladi, delavoljni ljudje ne morejo več prekrižanih rok pričakovati pomoči od nikogar ter da morajo sami misliti, kaj je treba ukreniti, da se razmere zboljšajo, da pridejo do dela vsi.

Ustanovni občni zbor kluba je bil lani maja. Tajnik inž. S. Armič je prečital zapisnik zborovanja, nakar je poročal predsednik inž. J. Kuralt o delu kluba v prvem letu obstoja ter utemeljeval njegov obstoj.

Potreba ustanovitve kluba se je očitovala že pred leti; čim bolj je naraščalo število mladih inženjerjev, tem večja je bila potreba, da se združijo v organizaciji, ki bi naj stopila na mesto akademskih društev, razen tega so se pa mladi inženjerji čutili nekoliko osameli v UJIA. Najbolj so čutili potrebo po organizaciji, ker po večini ne morejo priti do kruha, ko zapuste šole in tudi do prakse se težko prebore. Upravni odbor sekcije je ustanovitev kluba podprl.

Klub si je zastavil predvsem nalogo zasledovati delo v sekciji in stavljati predloge, tičoče se stanovskih interesov mladih inženjerjev, zlasti glede zaposlitve, nadalje pa glede pripravljanja mladih inženjerjev na avtorizacijo in razmerja z avtoriziranimi inženjerji v komori. Njegova važna naloga je tudi delovati za poglobitev stikov inženjerskih organizacij z domačo industrijo in narodnim gospodarstvom. Takoj po ustanovitvi se je klub bavil z vprašanjem inženjerskega zakona, ki je zanj že delj časa predložen osnutek. Sklenili so dati pobudo za nekatere spremembe zakonskega predloga v smislu, da se zakon čim bolj modernizira; mladim inženjerjem otežkoča pridobitev avtorizacije tako, da, vsaj navidez, avtorizirane inženjerje zelo privilegira. Napravili so primerne ukrepe, izgledov na uspeh ni. — Da bi prišlo do kruha čim več naših mladih inženjerjev, so se bavili z vprašanjem pri nas zaposlenih tujcev. V ta namen so stopili v stik z NO. Nedavno se je pod okriljem NO osnovala inženjerska sekcija. Zdaj še ne kaže, da se bodo razmere zboljšale v toliko, da bi dobili delo vsi nezaposleni inženjerji.

Zato je pa dal klub pobudo za veliko akcijo za poživitev gospodarskega življenja z uvedbo smotreno zanovanih javnih del. Upravni odbor sekcije je predlog sprejel in uvedel vrsto aktualnih predavanj. Odpravila se je tudi deputacija, v kateri je bil zastopan tudi klub, k g. banu in ki je predložila smernice glede javnih del. Akcijski odbor je navezal stike z glavno upravo UJIA in z drugimi sekcijami. Zahteval je, da se skliče čim prej napovedana plenarna seja glavne uprave v Ljubljani, kjer bi naj usvojili predlog, da se organizira akcija za vso državo za zaposlitev nezaposlenih inženjerjev in uvedbo gospodarskega načrta. V nedeljo je bila ta seja in so predlog soglasno sprejele vse sekcije. Akcijski odbor se je tudi obrnil na naše strokovne, stanovske in gospodarske organizacije in jih zaprosil sodelovanja. Razpisal je anketo in na njo povabil stanovske, strokovne in gospodarske organizacije, ki so izjavile, da so pripravljene sodelovati v akcijskem odboru. Klub je tudi pripravil pravilnik za osnovanje podpornega fonda. O njem bodo razpravljali v soboto na občnem zboru sekcije.

Tajnik inž. Armič je poročal predvsem o administrativnem delu in o akciji za zaposlitev nezaposlenih inženjerjev. Klub šteje 49 članov. Sej je bilo 6, sestankov 11. Blagajniško poročilo, ki ga je podal inž. Svetina, pač dokazuje, da klub deluje brez denarja. Denarnega prometa je bilo okrog 100 Din, imovine pa je 50 Din ... Revizor je pohvalil delo uprave.

V novi odbor so bili izvoljeni: predsednik J. Kuralt, podpredsednik V. Pečenko, tajnik J Piber, blagajnik B Svetina, referent za nezaposlenost S. Armič, odbornika: J. Rus in V Rovšek in revizorja J. Jezeršek in P. Kresnik.

Pri slučajnostih se je pokazalo, da so člani zelo inicijativni. Sprejetih je bilo nekaj predlogov glede podpornega fonda in navezanja stikov z Organizacijo diplomiranih tehnikov in s tehniki na univerzi.

Samaritanski tečaj v Škofji Loki

Škofja Loka, 21. marca.

Včeraj zvečer je bila dvorana deške šole skoraj premajhna, toliko udeležencev se je zbralo k otvoritvi samaritanskega tečaja, ki sta ga organizirala krajevni odbor za zaščito zemlje in pa društvo Rdečega križa. Okoli 80 ljudi je pozdravil uvodoma predsednik RK fotograf g. Avgust Blaznik, ki je v kratkih besedah pojasnil lep namen tečaja. Svoj uspeh bo pa seveda dosegel najlepše le tedaj, ako bo obisk vedno reden, ako bodo udeleženci vztrajni in točni. Vse podrobnosti tečaja, ki bo trajal šest tednov, je obrazložil zdravnik dr. Kocijančič ki je tudi povedal, da se bo predavala anatomija, fiziologija, prva pomoč pri nezgodah, prenašanje bolnikov in drugo. Tečajniki bodo polagali ob zaključku poseben izpit, RK pa bo vodil evidenco o tem, da li so samaritani izkustva iz tečaja tudi praktično uveljavili.

Pri vpisu se je izkazalo, da bo posečalo tečaj na 70 oseb iz vseh krogov škofjeloškega meščanstva, predavanja pa bodo ob torkih in petkih vsakokrat po dve uri, s pričetkom ob 20.

Tečaju, ki nam bo izuril lep kader usposobljenih samaritanov želimo obilo uspehov.

Po srečnem naključju ušel smrti

Jesenice, 21. marca.

V torek popoldne se je raznesla po Jesenicah vest, da je snežni plaz na Rožci zasul 21letnega Slavka Urbarja, sina splošno znanega pleskarskega mojstra g. Urbarja z Jesenic. Takoj so odšli na Rožco planinci in Skalaši Frelih Matevž, Lukman Pavel, Katnik Lojze, Vovk Franc, Čop Karel in za njimi druga rešilna ekspedicija v kateri so bili Čop Jože, Šega Boris, Ravhekar Tomaž, Ravnik Jože, Smolej Franc, Kozjek Vinko, Mulej Franc in Odlasek Ciril. Reševalci so dobro opremljeni hiteli na vrh Rožce, da bi pomagali svojemu tovarišu, če bi bila pomoč še potrebna, ali pa da bi ga izkopali iz snežnega groba in ga prenesli v dolino.

V resnici pa stvar ni bila tako tragična in se ni tikala Slavka Urbarja, pač pa nekega Rahneta z Jesenic, ki ga je snežni plaz v resnici potegnil s seboj po strmem pobočju na koroško stran.

Urbar in Rahne sta se z drugimi tovariši smučala po pobočjih Babe na koroški strani. Pri tem pa je Rahne stopil na rob prepada, misleč, da je na trdem terenu, a je bila le debela plast snega brez oporišča, ki se je udrla pod njim in ga vlekla kakih 300 m daleč navzdol. To so videli njegovi tovariši in še neki Avstrijec, ki je to vest, ne da bi se prepričal za koga gre in v trdni veri, da gre za smrtno nesrečo, sporočil po drugih ljudeh na Jesenice. Rahne, ki je po čudnem naključju ušel smrti se je sam izkobacal iz snega in je rabil skoraj 6 ur predno je prispel na sedlo Rožce. Urbar pa je šel naprej doli v Podrožico in se tam javil svojim sorodnikom, da naj sporoče na Jesenice njegovim staršem, da je živ in zdrav.

Ko je prišla rešilna ekspedicija z Jesenic v skalaško kočo na Rožci je tam že našla Rahneta, ki je članom ekspedicije povedal svoj doživljaj. Poškodovan je bil nekoliko po obrazu, rokah in nogah in je bil zelo vesel, da ga ni plazovje pokopalo pod seboj. Stvar pa je koncu koncev imela tragično ozadje. Na povratku proti Sv. Križu je član rešilne ekspedicije Odlasek Ciril z Javornika padel tako nesrečno, da si je zlomil nogo. Reševat je šel dozdevno mrtvega, ki je odnesel zdravo kožo, on sam pa jo je pri tem skupil. da bo pomnil vse svoje življenje Odlaska so člani ekspedicije prepeljali v bolnico bratovske skladnice na Javornik. kjer mu je zdravnik g. dr. Čeh nudil prvo pomoč in bo v bolnici ostal, dokler ne okreva.

Računski zaključek OUZD za l. 1933

Ljubljana, 22. marca.

Bolniško zavarovanje je zaključilo lansko leto s presežkom 3,507.000 Din (predlanskim 2,055.000), ki je pa provizornega značaja. Na razmeroma ugoden zaključek je vplivala povišana prispevna tarifa od 6.5 na 7%, ki pa ne pride niti do ene tretjine v dobro dohodkom. Denarni uspeh povišane prispevne tarife znaša 2,727.000 Din, dočim znaša izpadek na dohodkih zaradi padca povprečne dnevne zavarovane mezde na člana in na dan 1.15 Din, ali letno 1,897.000 Din. Tako pride v dobro dohodkom dejansko le še 830.000 Din. Pri 6.5% prispevni tarifi bi znašal poslovni pribitek 780.000 Din.

Dohodki bolniškega zavarovanja znašajo 39,000.000 (predlanskim 38,618.000); od teh odpade 38,180.000 ali 97.80% na bolniško zavarovalne prispevke, 289.000 na povračila, 27.000 na obresti, 20.000 na globe, 224.000 na dohodke iz lastnih kopaliških naprav v Ljubljani in 287.000 na dohodke iz lastnih kopaliških naprav v Mariboru. Izdatkov je imelo bolniško zavarovanje lani 35,530.000 ali 91.2% (predlanskim 36,558.000 ali 94.67%).

Od skupnih izdatkov odpade na hranarino 9,186.000, na porodniške dajatve 2,076.000, na pogrebnine 292.000, na zdravila in zdravilne pripomočke 3,019.000, na oskrbnine v bolnicah 5,025.000, na stroške kopališča in zdravilišča 2,452.000, na stroške zobnega lečenja 689.000, na stroške vzdrževanja ambulatorjev 1,150.000, na upravne stroške 6,347.000. Pri povprečnem številu zavarovancev 75.564 odpade od skupnih dohodkov 39,037.000 Din na člana in leto 516.062 Din od izdatkov pa 470.21 Din. Od presežka odpade na vsakega člana 46.41 Din. Na dajatvah je bilo lani izplačanih 20,006.000 ali 71.75%.

Aktiva znašajo 26,163.000, pasiva 22 milijonov 656.000 Din. Zaostanki na neplačanih prispevkih so izkazani s 15,765.000 in znašajo 30.37% skupnega predpisa za leto 1933. Pasiva obstojajo v glavnem iz upnikov na tekočih računih, in sicer 2,529.000, SUZOR pa izkazuje kot upnik 5,926.000. Delavski zbornici dolguje bolniško zavarovanje 465.000, Borzi dela 1.238.000, Sklad ¼ poslovnega pribitka izkazuje Din 8 milijonov in 73.000 Din. Poslovni uspeh je knjižno zadovoljiv, kar se pa ne more trditi v pogledu likvidnosti. Rezervne sklade, ki naj jamčijo za neokrnjene zakonite dajatve, je treba spremeniti vsaj do polovice v likvidna sredstva, kajti dokler obstojajo rezerve pretežno iz dolžnikov (neplačani prispevki) še ni odstranjena nevarnost, da se dajatve znižajo na zakoniti minimum.

Snežno belo perilo je ponos vsake gospodinje

»PERION« Vam opere Vaše perilo res belo in mu ne škoduje. Pazite na znamko »PERION«.

Sokoliču Stojanu v slovo

Škofja Loka, 21. marca.

Šošterjev Stojanček, 11letni sinko škofjeloškega sodnega sluge, se je preselil med nebeške krilatce. Šel je za mamico in sestrico Lutko, ki smo ju pokopali pred dobrim letom. Včeraj popoldne je bil njegov pogreb, ganljiv in lep, da se je zasolzilo marsikatero oko ... Saj pa je bil tudi res Stojanček tak fantek, da ga je lahko imel vsakdo rad. Miren, ubogljiv in dober je delal veselje svojim predstojnikom v šoli, ljubil ga je očka Tomaž, v radost pa je bil tudi sokolski telovadnici, ki ji je bil najvztrajnejši prijatelj.

Žalni sprevod se je razvil izpred sodišča Za križem je stopala sokolska mladina s praporom in veliko kito cvetja krasnih nageljnov, sledili so z vencem vsi razredi deške šole z učiteljstvom, za krsto pa so stopali globoko užaloščeni svojci in ostalo meščanstvo. Na pokopališču sta izpregovorila Stojančku v srce segajoče poslovilne besede gg. Horvat in Sicherl, zatem pa so zapeli otroci žalostinko ...

Še so se sklanjali prapori nad novo, prezgodnjo gomilo, ko so pričele padati na krsto prve grude zemlje, ki je sprejela telesne ostanke malega reveža v svoje varstvo. Ohranimo ga v najlepšem spominu.

Iz policijske kronike

Ljubljana, 22. marca.

9. februarja je bila izvršena tatvina obleke pri krojaču Pavlu Poglajenu v Zadružni ulici na Kodeljevem, 9 dni nato pa so pri krojaču Pillerju v Mostah neznani storilci prav tako vlomili in odnesli razna oblačila. Policija je sedaj aretirala 8 oseb, za katere je sumila, da so z obema tatvinoma v zvezi. Po zaslišanju pa je pridržala v zaporih le tri, in sicer brezposelnega delavca Mate Radoševića, roj. v Senju, stanujočega v Štepanji vasi, brezposelnega delavca Hasana Puškarja, rojenega v Cazinu, stanujočega v baraki na Kodeljevem, in njegovo ljubico Antonijo Miklič, rojeno v Mostah. Radošević je izvršil oba vloma, trdi pa, da je to storil na prigovarjanje Puškarja in njegove ljubice Mikličeve. Ukradeno obleko je prodal različnim osebam po naravnost smešni ceni. Česar ni mogel prodati, je zastavil Radošević v zastavljalnici. Policija je več sukenj in hlač zaplenila, za ostalimi predmeti pa se vrše še poizvedovanja.

V Zagrebu je bil 15. februarja aretiran neki moški, ki se je izdajal za Kropivška. Njegov opis je prejela tudi tukajšnja policijska uprava, ki je v njem spoznala starega znanca, ki ga že dolgo časa zasleduje. Zaradi tega je bil omenjeni prepeljan v Ljubljano, kjer so ga danes zaslišali. Je to krojaški pomočnik Jože Bečan, rojen 16. marca 1905 v Preski pri Medvodah. Na policiji je znan kot pretkan goljuf, tat in vlomilec, obdolžen pa je še mnogo drugih deliktov. Sodnija je za njim izdala tiralico, vendar se je Bečan skoro dve leti skrival, da ga ni mogla zajeti roka pravice. Osumljen je več tatvin in goljufij. Tako je že l. 1932 svojemu tatinskemu tovarišu Škrbcu, ki je sedaj zaprt, ukradel obleko in razne druge predmete, nadalje je na Dobravi ukradel moško kolo. Lani se je zglasil pri posestnici Marinkovi v Stranski vasi, kjer je prosil za prenočišče. Za zahvalo pa je ukradel listnico njenega sina z nad 1000 Din vsebine. Lani v jeseni je ukradel neki posestnici srebrno uro, gorske čevlje in nizke čevlje. Osumljen je tudi tatvine kolesa znamke Waffenrad št. 15732, ki ga je zastavil za neplačano vino v nekem vinotoču. Bečan sicer trdi, da je kolo kupil od nekega neznanca na trojanskem klancu za 250 Din, česar mu pa policija ne verjame. Lani v oktobru, novembru in decembru je Bečan izvršil še več tatvin in goljufij. Tako je v Notranjih Goricah ukradel za okoli 3000 Din blaga, v Spodnji Senici pri Medvodah za okoli 2000 Din zlatnine in drugih predmetov, ukradel je dalje od nekega delavca kolo in ga zastavil v zastavljalnici, nato se je pri nekem krojaču izdajal za krojaškega mojstra in si od njega sposodil suknjo in klobuk, nato pa izginil. 20. decembra je prikrajšal nekega šoferja za voznino, odpeljal se je z avtomobilom v Polhov gradec, nato pa je izginil, ne da bi plačal. 23. decembra je sedel Bečan v neki gostilni na Vrhniki, kjer je obljubil brezposelnemu mesarskemu pomočniku Jazbinšku službo, če mu izroči rojstni list. Jazbinšek je dokumente izročil, drugi dan pa je zapazil, da je nasedel prevejanemu sleparju. S temi dokumenti se je Bečan zglasil v Podmilju pri Blagovici pri nekem krojaškem pomočniku in se ponudil, da ga bo učil prikrojevanja. Po večdnevnem bivanju si je od krojaškega pomočnika izposodil kolo, suknjo in čevlje, vrhu tega pa mu je ukradel še hlače in delavsko knjižico na ime Kropivšek. Bečan je pri zaslišanju nekaj deliktov priznal, druge pa odločno zanika. Policija ga je oddala sodišču.

Že nekaj časa se dogaja, da otroci družin, ki stanujejo na ljubljanskem Gradu, na pasante, ki hodijo iz Študentovske ulice in izza malih šanc na Karlovško cesto, vale kamenje. Ne samo da s tem ogrožajo življenje, temveč delajo tudi škodo mestni občini, ki troši mnogo denarja za obnavljanje zidovja. Mestna občina je že večkrat zaradi tega opozorila stanovalce, vendar pa opomini niso zalegli. Obvestila je zaradi tega upravo policije, ki bo odslej na Grad pošiljala preoblečene organe, ki bodo strogo pazili, da se te stvari v bodoče ne bodo več dogajale. Organi imajo strog nalog, da vsakega, ki bi ruval kamenje in ga valil na pasante, takoj aretirajo. Policija bo z vso strogostjo nastopila proti staršem teh otrok. Mestna občina pa je sporočila, da bo vse prizadete rodbine takoj izgnala iz svojih stanovanjskih hiš. Prizadete rodbine naj same poskrbe, da se ti slučaji ne bodo več nadaljevali in naj jim bo ta opomin zadnje opozorilo.

DANES PREMIERA ZABAVNE OPERETE

VSE JE KOMEDIJA

BETTY AMANN LEE PARRY PAUL HORBIGER

Smeh, zabava, vesele popevke in razkošna godba

Elitni kino MATICA

Predstave ob 4., 7.¼ in 9.¼ zvečer.
Predprodaja vstopnic od 11. do ½13.

Iz Ptuja

— *Nevaren požar.* Dne 16. t. m. je nenadoma izbruhnil okoli 19. ogenj pri posestniku Kirbišu Jerneju v Starošincih. Goreti je začelo na podstrešju s slamo kritega gospodarskega poslopja. Ogenj se je hitro razširil čez vso streho ter uničil vse strešno ogrodje, poleg tega pa je zgorelo še 40 stotov sena, 20 stotov slame, 4 vozovi, 3 plugi in 1 brana ter 20 kg mesa. Škoda se ceni nad 30.000 Din. Na pomoč so prihiteli gasilci iz Cirkovec, ki so s pomočjo vaščanov preprečila katastrofo, ki bi lahko nastala glede na vetrovno vreme in pa ker so v bližini hiše, ki so krite s slamo in deloma tudi lesene. Kako je ogenj nastal se še ne ve. Vsekakor pa dajo poročosti požari v zadnjem času mnogo misliti, zlasti še če pomislimo, da vso zimo nismo imeli nobenega požara. Čim se je vreme nekoliko zboljšalo in je postalo toplejše, pa so požari kar na dnevnem redu.

— *Laži davčni uradnik.* V Podlehniku se je pojavil te dni pri posestniku Polajžarju Jakobu boljše oblečen moški, ki se je predstavil gospodarju za višjega davčnega uradnika dr. Munda Franja iz Maribora. Gospodarja je poprosil za prenočišče ter mu natvezil, da bo tako napravil, da mu ne bo treba plačati davkov. Oskrbnico Cafuto Rozo pa je naplahtal za 10 Din, češ, da nima drobiža in da bo denar takoj vrnil, ko bo izmenjal stotak. Drugo jutro je seveda razen 10 Din izginila tudi moška rjava suknja, ki si jo je »višji davčni uradnik« izposodil in neznano kam izginil. Orožniki poizvedujejo za njim. Prebivalstvo pa se opozarja pred tujimi moškimi.

— *Vlomilci zopet na delu.* V noči na 7. t. m. so neznani vlomilci obiskali vinsko klet posestnika Pravdiča Franca Brezovcu, od koder so odnesli več obleke, perila, usnja, posode in raznega orodja v vrednosti nad 700 Din. Iste noči so obiskali tudi prešo posestnika Rakuša Franca v Brezovcu in odnesli razno vinsko orodje v vrednosti 300 Din. V noči na 10. t. m. pa so vlomilci obiskali stanovanje posestnika Jurcenoviča Franca v Cirkulanah ter odnesli obleko, mast in druge predmete v vrednosti okoli 300 Din. Sled za vlomilci vodi na Hrvatsko.

Iz Hrastnika

— **Nova grobova.** Pretekli teden so pokopali na pokopališču v Dragi dva zavedna narodnjaka, ki sta se vse svoje življenje borila za pravice svojega rodu. Bila ta različna po svojih poklicih, toda enaka po ljubezni do lepe naše zemlje. Rudar in lovec Učakar, in požrtvovalni nadučitelj v pokoju Sorčan, spita danes mirno na prijaznem gričku v svobodni zemlji. Oba pokojnika je spremljalo na zadnji poti veliko število prijateljev, pokojnega Sorčana pa tudi vsa šolska mladina tukajšnjih osnovnih šol. Pokojnikoma bodi lahka zemlja!

— **Velik uspeh koncerta Glasbenega društva.** V nedeljo popoldne je priredilo hrastniško Glasbeno društvo v Sokolskem domu pod vodstvom požrtvovalnega pevovodje in dirigenta g. Čandra Davorina koncert, ki je nad vse pričakovanje uspel. Kajti bito polna dvorana je bila najlepši dokaz, kako to ljudstvo črnega revirja želi lepe pesmi in žrtvuje od še tako skromnih sredstev svoj tribut v kulturne namene. Med posetniki je bilo tudi mnogo gostov iz Krškega, Trbovelj in ostalih bližnjih in daljnjih krajev. Prvič je na koncertu nastopil tudi mladinski pevski zbor. Tako mladinski, moški kot mešani zbor so izvajali vse pesmi skladno in ubrano ter želi za svoja izvajanja navdušeno odobravanje občinstva. Godbeni odsek je istotako žel za izvajanja burne aplavze. Uspeh koncerta je zasluga predvsem g. Čandra in vztrajnosti vseh pevcev in pevk ter godbenikov, ki niso štedili časa po težkem delu, da bi pripomogli lepi pesmi do razmaha in nudili ljudstvu zabave in razvedrila.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA

Devize. Amsterdam 2308.71—2320.10, Berlin 1355.14—1365.94, Bruselj 799.13 do 803.07, Curih 1108.35—1113.85, London 174.53—176.13, New York 3391.61—3419.87, Pariz 225.88—227.—, Praga 142.34—143.20, Trst 293.73—296.19 (premija 28.5%). Avstrijski šiling v privatnem kliringu 9.15 do 9.25.

INOZEMSKE BORZE.

Curih, 22. marca. Pariz 20.38, London 15.78 Newyork 308.50. Bruseli 72.10. Milan 26.55. Madrid 42.20. Ameterdam 208.30 Berlin 122.45. Dunaj 56.50. Praga 13.85, Varšava 58.325. Bukarešta 3.05.

Beležnica

KOLEDAR.

Danes: Četrtek 23. marca katoličani: Katarina Gen., Benvenut, Slavo, pravoslavni 9. marca.

DANAŠNJE PRIREDITVE.

Kino Matica: Vse je komedija.
Kino Ideal: Lov za srečo.
Kino Dvor: Otok demonov.
Kino Šiška: Mala pustolovka.
Prvo društvo hišnih posestnikov občni zbor ob 18. v mali dvorani Uniona.
Klub elektroinženjerjev občni zbor ob 20. v lokalu UJIA, Kongresni trg 1, II.

DEŽURNE LEKARNE.

Danes: Mr. Bohinec, Rimska c. 24, dr. Kmet, Tyrševa cesta 41 in Leustek, Resljeva cesta 1.

Izpod sita

Čudno je ustvarjen človek, skoraj bi lahko rekli, da dobri stvarnik še ni poznal davka na luksus, ko ga je ustvarjal po svoji podobi. In tako je prišlo izpod stvarnikovih rok sladkosnedno bitje, ki se noče zadovoljiti samo s česnom, čebulo in papriko, temveč hoče jesti tudi potice, torte, krofe, kofetek in druge sladke dobrote. Za te je pa potreben sladkor, ki mora biti kakopak primerno drag in obtežen z odgovarjajočo trošarino, da ga ljudje preveč ne jedo, saj imajo že itak vse zobovje gnilo. Torej skrb za zdravje narekuje visoke cene sladkorčka in trošarinice nanj.

Enako je tudi s kofetkom, ki takisto spada med luksusne predmete, ker bi ljude s pridom lahko pili namestu kofetka klekovačo ali češpljevo vodo, pa bi bolj skrbeli za narodov blagor in še nervozni bi ne bili tako, da neprestano zabavljajo in godrnjajo. In je prav, da se na kofetek pritisne trošarina, saj ga je itak preveč, drugače bi ga v Braziliji ne sežigali in ne kurili z njim parnih kotlov. Prav je tudi, da se trošarina koj prevali na tiste kofetarje, ki se jim ne smilijo živci, da bi se odvadili piti kofetek. Mar naj plačuje trošarino veletrgovec, ki mu ni do kofetka, ker pije raje šampanjca? To bi bila tudi krivična razdelitev bremen, kajti sto ljudi po enostavnih matematičnih pojmih lažje plača sto tisoč, kakor en sam človek, posebno če na debelo prodaja kofetek, pri katerem je sama zguba, pa ga obrni kakor hočeš. Mi smo odločno za pravično razdelitev bremen v tem smislu.

Naše gledališče

DRAMA

Začetek ob 20. uri

Četrtek, 22. marca: Beograd nekdaj in sedaj. Red Četrtek.
Petek, 23. marca: zaprto.
Sobota, 24. marca: Kariera kanclista Vinetga. Red C.
Nedelja, 25. marca: ob 15. uri: Visoška kronika. Izven. Globoko znižane cene od 20 Din navzdol.
Ponedeljek, 26. marca: Lepa Vida. Prireditev dijakov Drž. učiteljske šole. Izv.

*

Eno največjih del letošnje sezone pripravlja drama v režiji g. Cirila Debevca z dramatizacijo Dostojevskega »Bratov Karamazovih«. Premijera bo na veliko nedeljo zvečer in opozarjamo na ta v resnici veliki praznik v drami že danes.

OPERA

Začetek ob 20.

Četrtek, 22. marca: Knez Igor. Red A.
Petek, 23. marca: zaprto.
Sobota, 24. marca: Carmen. Izven. Globoko znižane cene od 30 Din navzdol.
Nedelja, 25. marca: ob 15. uri: Pri belem konjiču. Izven. Izredno znižane cene od 20 Din navzdol. Ob 20. uri: Ples v Savoyu. Izven. Globoko znižane cene od 30 Din navzdol. Gostuje Mirko Jelačin.

*

»Carmen« po izredno znižanih cenah. Da se omogoči dostop k predstavam Narodnega gledališča, se je uprava odločila, da bo dajala celo vrsto predstav ob sobotah in nedeljah po izredno znižanih cenah. Tako se poje v soboto dne 24. t. m. na novo insceinirana »Carmen« z gospo Thierry v naslovni vlogi. Za predstavo se dobe sedeži od 30 Din navzdol. Kupujte sedeže v predprodaji.

Iz Kamnika

— **Nekaj številk.** V stari kamniški občini so lani našteli 2548 prebivalcev, med katerimi je bilo 1366 žensk in le 1182 moških. S tem seveda nikakor ni rečeno, da imajo ženske povsod večino in glavno besedo. S Sp. Mekinjami in Duplico povečana kamniška občina ima zdaj 3018 prebivalcev. Če upoštevamo, da je imel Kamnik leta 1893., torej pred 40 leti, 2363 prebivalcev, vidimo, da se je v zadnjih štirih desetletjih prav neznatno povečal. Veliko prednost pa ima Kamnik v tem, da je eno naših najbolj zdravih mest, saj znaša povprečna umrljivost v zadnjih letih okrog 61 let. Primerjava nekaterih statističnih podatkov iz leta 1930. in 1933. nam kaže valovanje našega gospodarstva. V 27 kamniških gostilnah, 4 vinotočih in 2 žganjetočih smo potočili leta 1930. 219.534 litrov alkoholnih pijač, lani pa samo 152.298 litrov. Pri tem naj tudi omenimo, da je padel konzum špirita od 10.380 na 2.943 litrov. Tobaka in tobačnih izdelkov smo uničili leta 1930. za 1 milijon 153.305 Din, lani pa le za 821.958 Din. Živine so zaklali v mestni klavnici leta 1930. 987 glav (l. 1931 še 1034 glav), lani pa le 830 glav. Zmanjšanje konzuma alkohola, tobaka, mesa in sorazmerno temu tudi ostalih življenjskih potrebščin nam je popolnoma razumljivo, ako primerjamo še diferenco v dohodkih. Lesa smo naložili na kamniškem kolodvoru leta 1930 2378 vagonov, lani pa komaj 520 vagonov. Apna smo izvozili iz Kamnika leta 1930 317 vagonov (prejšnja leta stalno okrog 500 vagonov), lani pa le 152 vagonov. Gradbena živahnost je tudi padla za 50 % kar se kaže v porabi cementa. Leta 1930 ga je porabil ves kamniški okraj 247 vagonov, lani pa 126 vagonov. Razlika v številkah zadnjih štirih let pa je menda tisto čemur pravimo »kriza«.

Na splošno željo samo še danes velefilm avijacije
GOSPODARJI VSEMIRJA
ZVOČNI KINO IDEAL
Predstave ob 4., 7. in 9¼ uri zvečer
Cene 4.-, 6.- in 8.- Din

Vsak dan Ti pomaga *zoper zobni kamen* SARGOV KALODONT

Dnevne vesti

— **Velikonočne počitnice na osnovnih šolah.** Po odredbi prosvetnega ministrstva bodo trajale velikonočne počitnice od vštetega 29. marca do vštetega 11. aprila.

— **Nova pooblaščena inženjerja.** Pri ministrstvu za zgradbe sta napravila državni izpit za pooblaščena inženjerja iz elektrostrojne stroke gg. inž. Stanko Weibl iz Ljubljane in inž. Anton Bernik iz Velenja.

— *Dijaki Male antante v Parizu.* V sredo zvečer so dijaki Male antante in Poljske v Parizu priredili pod predsedstvom ministra brez listnice Eduarda Herriota v salonih kluba »Jene« veliko zabavo. Med zakusko na začetku zabave je predsednik te dijaške zveze Janosević pozdravil prisotne in v svojem kratkem govoru navedel besede češkoslovaškega poslanika Osuskega, ki je dejal, da bo Mala antanta obstala, tudi če to komu ne bo prijalo. Zabavi so prisostvovali s strani češkoslovaškega poslaništva poslanik Osuski, vojaški odposlanec Voltovski in uradniki poslaništva. Poljsko poslaništvo sta zastopala poslaniški svetnik Mirčinski in vojaški odposlanec Višinski. Romunsko poslaništvo ni bilo zastopano, zaradi žalovanja na romunskem dvoru. Jugoslovenskega poslanika dr Miroslava Spalajkovića je zastopal poslaniški svetnik Lazarević. Zabavo so posetili tudi šef prosvetnega oddelka dr. Aleksander Arnavtović, zastopnik vojaškega odposlanca letalski podpolkovnik Radović, mnogi člani jugoslovenske, češkoslovaške in poljske kolonije, ugledni Francozi in druge osebe. Snočnja zabava dijaškega društva Male antante in Poljske je v vsakem pogledu uspela in gostje so se zelo prisrčno zabavali.

— **Prenos terjatev na drugega.** Da se bo pravilno rabil člen 90 pravilnika o delu odseka računovodstva finančnih direkcij in davčnih uprav, pojasnjuje davčni oddelek finančnega ministrstva, da se mora v primeru, če podjetnik ali dobavitelj prenese svoje terjatve na drugo juridično ali fizično osebo potrdilo o plačanih davkih, zahtevati i od podjetnika-dobavitelja i od osebe, na katero je bila prenešena pravica prevzema.

— **Kongres mednarodne letalske zveze v Beogradu.** Prihodnje leto bo v Beogradu kongres mednarodne letalske zveze, združen z velikimi letalskimi prireditvami.

Na splošno zahtevo samo danes senzacijonalni film ZKD
OTOK DEMONOV
ZVOČNI KINO DVOR
Predstave danes ob 4., 7. in 9. uri
Cene 2, 4, 6 in 8 Din

— **Novi grobovi.** V Ljubljani je umrla kuharica znane gostilne »Novi Svet« gdč. Pepca Hočevar. Pogreb bo jutri ob 15.30 izpred mrtvaške veže splošne bolnice. — Davi je umrla v Ljubljani ga. Jelica Gogala, roj. Svoljšak, stara 76 let. Pogreb bo v soboto ob 14.30 izpred mrtvašnice zavetišča Sv. Jožefa. — V Novem mestu je umrl včeraj trgovec g. Ivan Midofer, star komaj 37 let. Pogreb bo jutri ob 16. na šmihelsko pokopališče. Pokojnikom blag spomin, žalujočim svojcem naše iskreno sožalje!

— **Vreme.** Vremenska napoved pravi, da bo nestanovitno vreme, dež v presledkih. Tudi včeraj je deževalo v Ljubljani. Najvišja temperatura je znašala v Beogradu 20.3, v Skoplju 20, v Zagrebu in Sarajevu 18, v Mariboru 14.6, v Ljubljani 13.6, v Splitu 13. Davi je kazal barometer v Ljubljani 762.4, temperatura je znašala 5.6 stopinje.

— **Dve hudi nesreči.** V otroški radovednosti se je mali 4letni Nikolaj, sinček zidarja iz Smlednika, sukal včeraj okoli štedilnika. Pri tem je prevrnil lonec z vrelo vodo, ki mu je pljusknila po životu. Dečka so s hudimi opeklinami včeraj popoldne prepeljali v ljubljansko bolnico. Navzlic tako hitri zdravniški pomoči je bil ves trud zdravnikov zaman in je deček danes zjutraj ob 2. težkim opeklinam podlegel. — V hiši kočarice Marije Teran v Šmartnem pri Cerkljah je ponoči začelo goreti. Starka Teranova ima že 80 let, se je zaradi dima in prasketanja ognja prebudila in je začela s svojim mladim vnukom Ivanom gasiti. Med gašenjem se je nenadoma zrušil gorečí tram in sta oba dobila hude opekline. Včeraj popoldne so ju prepeljali v ljubljansko bolnico. Njune poškodbe so zelo težke.

— **Za velikonočna voščila** kupujte Ciril Metodove razglednice! Podpirajte šolsko družbo!

— **Samomor Prražanke.** Na praznik je skočila iz vlaka med post. Javornik in Rudopolje soproga finančnega uradnika iz Prage Milada Halla, ki se je peljala v Split. Od Zagreba do Javornika je stala na hodniku vagona. Ko je skočila iz vlaka, se pa ni pobila. Nepoškodovano je našel čuvaj in jo odgnal proti Javorniku. Ta čas je prispel osebni vlak iz Rudopolja. Ko je prispel vlak do železniškega mostu, se je Halla iztrgala čuvaju iz rok in skočila na tračnice. Oprijela se jih je tako krepko, da jo čuvaj ni mogel potegniti z njih. Ta čas je pa že pridrvel vlak, zadel nesrečno ženo v glavo in jo vrgel s proge. Težko ranjeno so hoteli prepeljati v bolnico, pa je že med prevozom umrla.

ŽALOSTNE PRAZNIKE
boste imeli, če ne naročite takoj najboljše slovenske družabne revije
„NAŠA POTA“
Celoletno Din 60.—
LJUBLJANA, poštni predal 114

— *Lažni novinar pod ključem.* Zadnje čase je hodil po Sremu in Vojvodini neki Mirko Weiss, ki se je izdajal za novinarja urednika zagrebških »Novosti«. Nabral je tudi mnogo oglasov potem je pa izginil. Končno so oblasti ugotovile, da gre za slepara in so ga aretirale.

Iz Ljubljane

—lj **Velikonočne jerbase** in košare za praznične dobrote prodajajo na trgu, in sicer več prodajalcev. Tudi tega blaga je letos več, čeprav se ljudje ne zanimajo mnogo zanj, ker se jim ne zdi potrebno, da bi morali nabasati pirhe v košare, če jih bodo sploh imeli. Prazna košara, četudi je še tako lepa, ne vleče nikogar. Seveda ne smete misliti, da meščani ne bodo proslavili velike noči kot se spodobi. Mnogi bodo pospravili toliko dobrot, da so na trgu razstavljene košare mnogo premajhne za nje. Na to bi morali misliti prodajalci, da bi imeli v zalogi dovolj velike košare in minijaturne jerbase, kajti zlate sredine v tem pogledu ni.

—lj **Lepa umetnina** je v izložbi Tiskovne zadruge razstavljena lista, ki jo izroča občina Mozirje-okolica svojemu častnemu članu banu dr. Dragu Marušiču. Listino je izdelal znani umetnik grafik E. Justin, ki ga poznamo predvsem po njegovih lesorezih. Lepa listina nam dokazuje, da je Justin izvrsten risar: izdelana je kot s tušem risana in z akvarelnimi barvami pobarvana risba ter sestoji iz dveh listov. Na prvem je originalna slika savinjskega svobodnjaka, izdelana zelo precizno, in emblem, tesača. Na drugem listu je pa slika mozirske pokrajine in poklonitveno besedilo s podpisi moziških občinskih mož. Listina je vokvirjena v elegantnem črnem okviru, pritrjena na črn platnen karton in prevezana s svilenim rdečim trakom ter celotno dekorativno posrečena.

PRIDE!
Revizor iz Petrograda

—lj **Križi in težave brivca** nezaposlenih, ki se udejstvuje na prostem za mesarskimi stopnjicami. Vedno ima dovolj »klijentov«, zlasti poklicnih nezaposlenih, ki morajo tudi nekoliko skrbeti za svojo toaleto. Včasih čakajo v vrsti, da bi jih ogulil, a vedno oprezajo tudi, če ne prihaja stražnik, ki se mu morajo vedno legitimirati z brivcem vred. Oni dan so se pri takšni priliki razbežali in en možak je ostal na enem licu neobrit.

—lj **Prodajalec na vsakem koraku.** Dopoldne ob delavnikih je na naših ulicah več prodajalcev kot meščanov. Dan za dnem prihaja množica otrok v mesto prodajat cvetje. S težkimi jerbasi in košarami romajo po ulicah. Nekateri prihajajo tudi v hiše. Ta ali oni ima stalen prostor na ulici, ki se ga pa vendar ne drži v bojazni, da bi ga ne pregnal stražnik in ker je pač slaba kupčija, če bi ostal ves dan poleg »blaga« na enem in istem mestu. Zadnje čase pa prodajajo otroci tudi suho robo, velikonočne raglje a mnogo se jih tudi peča s prodajanjem malih butar po hišah in cestah. Na trgu najpodjetnejših otrok ni, ker najbrž mislijo, da bodo več prodali na cestah, kjer ni takšne konkurence. Tudi Dalmatinci, obloženi s krošnjami, so se začeli gibati te dni. Na ulici se ljudje neprestano otresajo najrazličnejših prodajalcev, toda težko se je otresti otrok, zlasti še, ker jim oleda boda iz oči.

PRIDE!
Revizor iz Petrograda

—lj **Oljčne vejice Kola jugoslovenskih sester.** Kolo jugoslovenskih sester v Ljubljani prodaja po svojih odbornicah, kakor običajno vsako leto, na stojnicah oljčne vejice v korist bedni deci. Društvo se obrača s prošnjo do svojih dobrotnikov, da mu z odkupom istih priskočijo na pomoč. Obenem pa opozarja, da naj bodo previdni, ker se je pripetilo, da je nekdo v Dukičevem bloku prodajal oljko na korist našemu društvu, ki pa v to ni bil pooblaščen. Za društvo Kolo jugoslovenskih sester se prodajajo oljčne vejice le na stojnicah, v soboto jih bodo pa prodajale tudi deklice z društvenim znakom.

—lj **ZKD.** Film »Otok demonov« se danes na splošno željo predvaja v zvočnem kinu Dvor. Ker je film prvo delo z otokov Bali, bo gotovo zanimal vse, ki ga še niso videli. Vstopnina običajna za kino Dvor. — **Za jutri si je ZKD nabavila zabavno delo Španska muha.** V filmu nastopata znana komika **R. A. Roberts, Oskar Sabo.** Film se bo predvajal jutri ob pol 3. Vstopnina za »špansko muho« 3 in 5 Din.

—lj **»Vse je komedija«.** Danes bomo imeli priliko videti **Otto Wallburga, Betty Armann, Lee Parry, Teo Lingena in Paul Hörbigerja** v veseli operети, **polni petja, popevk** in lepe godbe. V nedeljo se bo predvajal zabaven film »Revizor« po istoimenem gledališkem komadu slavnega ruskega pisca Gogolja. Kmalu bo na programu senzacijonalni film »Mumija«, v katerem nastopa znani igralec Boris Karlov.

—lj **Društvo »Soča« matica Ljubljana** naznanja, da se bo vršilo v soboto dne 24. t. m. ob pol 21. uri v salonu »Pri levu« predavanje mest svetnika g. dr. Arnošta Brileja o bratski državi Bolgariji. Pripovedoval nam bo s premišljevanjem 70 skioptičnih slik (diapozitivov) o Bolgariji splošno, o Sofiji. Varni in o svojih turah po bolgarskih gorah, zlasti po Rili planini in po Pirini. Ob tej priliki se je povzpel na dve najvišji gori Musala (2925 m) in gl. Tepe (2920 m). Na to veleinteresantno predavanje se vabljeni vsi »Sočanič«, prijatelji in drugo cenjeno občinstvo, ki hoče videti in slišati o lepih krajih Bolgarske. Vstop vsem prost.

—lj **ZVEZA GOSPODINJ opozarja, da se bo v njenih prostorih, Breg št. 8, v soboto dne 24. t. m. ob 16. uri predvajalo nazorno pranje po najboljšem načinu. — Predvajalo se bo tudi pranje s Schichtovim Radionom. Vabljene vse gospodinje. Vstop prost!**

—lj **Kolo jugoslovenskih sester v Ljubljani** ima svoj redni letni občni zbor na cvetno nedeljo dne 25. t. m. ob 15. uri v mali dvorani z običajnim dnevnim redom. Vljudno vabljene vse članice!

—lj **VI. (XXV.) delavski prosvetni večer »Svobode« in »Zarje«** se vrši v soboto dne 24. marca 1934 ob 20. uri zvečer v dvorani Delavske zbornice. Spored je lep in se ga vidi v izložbenih oknih trgovin. Vstopnice se že dobe.

—l **Moška Ciril Metodova podružnica v Spodnji Šiški** ima svoj občni zbor jutri v petek dne 23. aprila ob 8. uri zvečer v gostilni Malgaj, Knezova ulica.

Doraščajoči mladini nudimo zjutraj čašico naravne **»Franz Josefove« grenčice,** ki dosega zaradi tega, ker čisti kri, želodec in črevа, pri dečkih in deklicah prav znatne uspehe. V otroških klinikah se uporablja **»Franz Josefova« voda** že pri malih, največ težko zagatenih bolnikih. **»Franz Josefova« voda** se dobiva v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Iz Trbovelj

— *Sport v rudarskih revirjih.* Mladi in agilni SK Retje je za svojo 5letnico priredil serijo zanimivih tekem. V nedeljo dopoldne ob 9. so se na igrišču SK Amaterja pričele tekme rezervnih moštev posameznih klubov, ki so končale ob 11. Prva sta nastopila SK Amater in SK Retje in je Amater zmagal z rezultatom 2 : 0. Nato sta se sprejela SK Dobrna in SK Trbovlje. Zmagala je SK Dobrna z rezultatom 2 : 1. Popoldne sta nastopila zmagovalca rezerv, vendar pa je tokrat ostala borba neodločena v razmerju 3 : 3. Zmagovalec rezerv je po gol-diferenci SK Amater, ki si je s tem priboril lep kip nogometaša, dar jubilanta. — Ob 15 pa je nastopilo I. moštvo SK Retja proti SK Jadranu iz Ljubljane. Retje je bilo ves čas igre zelo požrtvovalno, kar mu je tudi pripomoglo do zmage. SK Jadran je dobro vigrana enajstorica, v tehniki rutinirana, toda pred žilavo odpornostjo mladega in agilnega Retja so naposled kapitulirali. Tekma se je končala z rezultatom 4 : 2 za SK Retje. Publika, ki je je bilo precej je bila mirna in disciplinirana. Sodil je g. Božič. — Pri tej priliki ugotavljajo sportni klubi neprijetno okolnost, da znatno število nogometu sicer naklonjene publike izbegava plačevanje vstopnine pri nogometnih tekmah na ta način, da zasede kratkomalo bližnje griče nad igriščem, ter tako brezplačno prisostvuje tekmam klubov. S takim postopanjem se na eni strani ne podpira sportnih pokretov, na drugi strani se pa škoduje lastnikom travnika, ki se neupravičeno jezi nad sportnimi klubi, ker se mu dela na travnikih škoda. Zato apelirajo sportni klubi na vse one, ki s takim postopanjem škodujejo sportu, da v bodoče prisostvujejo tekmam na igrišču samem in s malenkostno vstopnino podprejo sportno gibanje v naši dolini.

— *Občni zbor trboveljskih esperantistov.* V nedeljo, dne 18. t. m. ob 15. so imeli tukajšnji esperantisti v osnovni šoli na Vodah svoj 2. letni občni zbor. Zbrane člane je v lepih besedah pozdravila agilna predsednica gdč. Boškinova, ki je v kratkih in jedrnatih izvajanjih opisala napredek esperantskega gibanja v vseh državah sveta, posebno pa je poudarjala važnost esperantskega jezika za male narode, ker bodo le s pomočjo tega pomožnega jezika lažje stopili v krog velikih narodov. Za esperantski jezik se tudi naše delovno ljudstvo živo zanima, kar dokazuje stalen porast članstva. — Tajnik kluba g. Simčič je podrobno poročal o delu v preteklem letu, v katerem se je priredil jezikovni tečaj za začetnike. Jezik že obvladajoči člani pa so se redno sestajali vsako soboto v klubskih prostorih, kjer so se vršila tudi pogosta predavanja. Klub je bil v živahnih stikih z esperantsko ligo v Beogradu in ljubljanskim esperantskim klubom. Izmed večjih prireditev je omeniti letno zborovanje esperantistov dravske banovine na Kumu, ki so se ga trboveljski esperantisti udeležili v velikem številu. — Propagandni odsek kluba je vodil dosedanji podpredsednik g. Žibret z velikim uspehom. — Iz blagajniškega poročila kluba je razvidno, da je bilo Din 1695.— dohodkov in istotoliko izdatkov. — Pri volitvah je bil izvoljen predsednikom g. Simčič, podpredsednica gdč. Boškinova, tajnik g. Žibret, blagajnik g. Knez, knjižničar g. Zajc, gospodar g. Tomšič, odbornikom gg. Kuder, Povodenj in Giuliati, revizorja pa gg. Sredenšek in Kangler. — Pri raznoterostih se je razpravljalo o nadaljevanju tečaja in o raznih vprašanjih napredka esperantskega pokreta.

— *»Trboveljski slavčki« zopet doma.* V ponedeljek zvečer so se ovenčani z novimi lavorikami vrnili naši »Slavčki« čili in zdravi iz turneje po bratski Hrvatski in Dolenjski. Slavčki radostno pripovedujejo, kako navdušeno jih je sprejel hrvatski Zagreb in Karlovac, kjer so bile koncertne dvorane nabito polne in je še na tisoče ljudi ostalo izven dvoran. Tudi v Dugaresi je bil uspeh nad vse pričakovanje velik, razume se, da jih je tudi Dolenjska metropola sprejela z vso priznano gostoljubnostjo in navdušenjem. — Uspeh teh koncertov je vsestransko zadovoljiv, zlasti še, ker je »Trboveljskim slavčkom« tudi v gmotnem pogledu sedaj zasigurana poletna kolonija na našem morju.

Iz Litije

— **Predavanje dr. Pretnarja.** Predsednik SPD g. dr. Pretnar je eden najodličnejših predavateljev ljubljanske ZKD. Nedavno je obiskal v družbi svojih prijateljev planine v Južni Srbiji. Planin. ekspedicija je med potjo tudi pridno fotografirala. O vtisih med brati v vardarski banovini, o njih življenju in zlasti še o izletih po planinah Južne Srbije nam bo predaval odlični gost jutri zvečer ob 20. v litijskem kinu Dragi. Predavanje bodo pojasnjevale skioptične slike.

Nezadovoljna s šiviljo.
— Strašno sem nezadovoljna s to šiviljo. Nobene obleke ji ne dam več delati, pač jo bom pa priporočila vsem svojim prijateljicam.

Detektivski pripravnik na brezi

Zgodbica o detektivskem amaterju, ki bi ga poklicni detektivi najbrž niti ne hoteli poznati.

Ljubljana, 22. marca.

Ljudje so še vedno razpoloženi za pustolovščine ter čislajo skrivnostne, kriminalne zgodbe, ki jih je dandanes mnogo premalo v časopisju, razen dogodivščin Staviskega. Ali nam manjka detektivskih talentov ali kriminalnih časopisnih piscev? Naše senzacije nimajo navadno nič skrivnostnega na sebi in jih ne more napihniti niti najbujnejša domišljija meščanov. Če se hočeš posvetiti pri nas detektivskemu poklicu, se moraš vnaprej odpovedati slavi. S čim bi se pa tudi naj proslavil?!

Pomislite na talentiranega fanta, ki ves gori v želji, da bi postal slaven detektiv! Na pamet zna slavne detektivske zgodbe, prelisičil bi samega Holmesa, toda prilike ni, da bi se izkazal. Niti skrivnostnih tatvin ni. Zmikavte pozapro po nekaj dneh. Otrok pri nas ne ugrabljajo in če bi jih, bi tega najbrž nihče niti ne prijavil. Težko je napraviti detektivsko karijero. Proslaviti se ne moreš niti z zakonsko nezvestobo kandidatov za srečno zakonsko ločitev. Tudi s to zadevo zvezane stvari opravijo prizadeti navadno sami.

Toda nadarjeni fantje za detektivski poklic so iznajdljivi malodane kot reporter. Vedno moraš biti povsod pri rokah takorekoč z odprtim nosom, kjer je kaj sumljivega.

Naša zgodbica se nanaša na detektivskega amaterja, ki ga poklicni detektivi niti ne poznajo in bi ga sploh najbrž niti ne hoteli poznati. Tudi naš amater je nadarjen. V Ljubljani ni nobene skrivnosti, ki bi je ne prevohal, a ima vražjo smolo. To je prav za prav tragedija tega lepega poklica, da se detektiva rada prime smola.

Smola našega amaterja je v tem, da ga besno sovražijo psi ter ga vedno takoj zavohajo. Četudi jih v bližini njegovih podvigov ni, lajajo kot ponoreli daleč okrog njegovega torišča. Na kmetih trde, da psi lajajo tako, ko vidijo duha. Našega amaterja niti ne vidijo, a lajajo vprav peklensko.

Nedavno je tulil volčjak, priklenjen na velikem vrtu, tako divje, da so se začeli buditi meščani v bližnjih vilah. Bilo je že po polnoči. Pes se ni pomiril, tulil je vedno bolj in ljudje so začeli odpirati okna. Na cesti in povsod je bilo vse mirno in tiho, samo pes je kalil nočni mir. Nikjer ni bilo žive duše. Meščani so zlezli v postelje in si zamašili ušesa z bombažem, nekateri so pa posegli po revolverjih ter v strahu čakali vlomilca.

Čuvaj na vrtu, kjer je tulil pes, se je tudi začel zanimati, zakaj divja pes. Obšel je ves vrt, a ni opazil nič sumljivega. Skušal je pomiriti psa. Zaman. Začel je oprezati še na cesti, ki je pa bila zapuščena. Svetilo je nekaj obločnic, nikjer ni bilo žive duše. Čuvaj je vajen noči, pogled se mu je bil zbistril. Ogledal si je tudi nekoliko okolico vil. Nedvomno pes ni lajal tako dolgo zaman. Čuvaj je pogledal, če je v vilah še luč. Ko se je ozrl kvišku je zagledal nekaj velikega temnega na brezi pred vilo. Obšel ga je strah. Kaj bi naj bilo na visoki brezi ponoči ob dveh? Križ božji, morda se je kdo obesil?!

Čuvaj je ostal skrit v bližini ter premišljeval, kaj naj stori. Čakal je, kaj bo počela prikazen na brezi. Prikazen je pa čepela negibno med vejevjem. Iz nasprotne vile je prodiral skozi okenski zastor tenek trak svetlobe. Končno se je senca na brezi premaknila. Torej živ človek! Čuvaj se je opogumil. Skrivaj se je približal drevesu, ko se je strah začel spuščati z njega. Čim je prilezel možak na tla, ga je pograbil čuvaj.

— Kaj pa počnete, aaa? Ali ste spali dve uri na drevesu?

Fant ni bil posebno presenečen. Omalovažujoče je pogledal čuvaja ter se ga skušal otresti.

— Nikar, fantič! Legitimiraj se!

— Le spustite me, da se ne boste kesali. Ali veste, kdo sem? Detektivski pripravnik!

Čuvaj se je ustrašil ter se spoštljivo oprostil.

Iz Celja

—c *Delovni trg.* Pri ekspozituri javne borze dela v Celju se je od 11. do 20. t. m. na novo prijavilo 40 brezposelnih (30 moških in 10 žensk), delo je bilo ponujeno za 9 oseb (6 moških in 3 ženske), posredovanja so bila izvršena 4 (za 1 moškega in 3 ženske), odpotovalo je 9 brezposelnih (4 moški in 5 žensk), odpadlo pa je 16 moških. Dne 20. t. m. je ostalo v evidenci 856 brezposelnih (781 moških in 75 žensk) napram 845 (762 moškim in 73 ženskam) dne 10. t. m. Delo dobijo: po 2 mizarja, pleskarja in vrtnarja, 1 krojač, 2 kmečki dekli ter po 1 kuharica in služkinja.

—c *Umrli sta* v celjski bolnici v torek 20. t. m. 54letna delavčeva žena Frančiška Kmeclova z Zg. Hudinje 53 pri Celju, v sredo 21. t. m. pa 79letna brezposelna kuharica Gabrijela Košnjakova iz Celja (Ozka ulica 5).

—c *Zadnje predavanje na Ljudskem vseučilišču* v l. 1933/34 bo v ponedeljek 26. t. m. ob 20. v risalnici deške meščanske šole. Predaval bo glavni urednik »Večernika« g. Radivoj Rehar iz Maribora o nemškem narodnem socializmu in njegovem pomenu za Evropo. Opozarjamo na to aktualno predavanje.

Iz Maribora

— **Predavanje o zgodovini Srbov.** V petek je predaval g. inž. Stanojčič pod okriljem nacijonalnih strokovnih organizacij v mali dvorani Narodnega doma o zgodovini Srbov. Bil je to IV. del tega njegovega predavanja, ki je bilo odlično obiskano.

— **Nogo si je zlomil.** 5letni Maruškov Lojzek iz Sv. Petra je v torek pred glavnim kolodvorom tako nesrečno padel, da si je zlomil desno nogo. Reševalci so ga prepeljali v tukajšnjo bolnico.

— **Naše mesto in brezposelnost.** V Mariboru je bilo prijavljenih konec februarja pri Borzi dela 521 brezposelnih, 292 moških in 229 žensk. V zadnjem času pa se je število nezaposlenih znatno povišalo.

— **»Razgled« likvidiran.** Pred 14 dnevi je v Mariboru izšla zadnja številka »Razgleda«, glasila gospodarskih krogov. Ta tednik je začel šele v decembru izhajati, a mu je že odbila zadnja ura.

— **Kaj vse kradejo.** Pred dnevi je imela Merc Ivana opravka na tukajšnjem Okrožnem uradu za zavarovanje delavcev. Samo za nekaj trenutkov je odložila na pisalno mizo svoj 75 Din vreden dežnik, pa je že postal plen dolgoprstneža. Včeraj je zopet menda ista oseba, ukradla v isti pisarni tkalcu Potočniku Francu čepico, vredno 50 Din. Za storilcem poizveduje policija.

— **Že zopet ta nesrečni lizol.** V torek popoldne je prosila 16letna učenka meščanske šole Katica D. svojo učiteljico, da sme na prosto, češ da ji je slabo. Mladenka je šla v stranišče in tam izpila iz neznanega vzroka večjo količino lizola. Součenke so jo našle v hudih krčih. Takoj so poklicali na pomoč reševalno postajo. V bolnici so nesrečnici izprali želodec in ji tako rešili mlado življenje.

Iz Škofje Loke

— **Sejem ob sv. Jederti** je vsako leto med največjimi v Škofji Loki. Tudi letos je bilo tako. Udeležba s strani prodajalcev pa tudi kupcev, ki so prihiteli v mesto iz obeh dolin in okoliških vasi, je bila naravnost rekordna in je bilo na Mestnem trgu pa tudi po drugih mestnih ulicah ves dan živahno vrvenje. Stojnic je bilo toliko kot menda še nikoli zadnja leta. Naprodaj je bilo vsega, kar na debelo. Sadjarji so pripeljali v mesto več tisoč drevesc, tako da jih je bilo cel gozd. V izobilju je bilo raznih semen, velikonočnih butar, manufakturnega blaga, čevljev, kovaške robe, lončene posode, klobukov, vrvi in seveda tudi slaščic, nolitvenikov, podob obeskov in drugih takih reči. Semenjsko razpoloženje se je umaknilo iz mesta šele pod noč. Kupčija je bila za današnje razmere še kar zadovoljiva.

— **Dvoje predavanj za sadjarje** bo v nedeljo dne 25. t. m. **Prvo bo ob 8. v Retečah,** drugo pa ob 13. v Žabnici. S predavanjem bo združen ogled sadovnjakov, praktične vaje in razgovor o važnih sadjarskih zadevah. Predaval bo priznani strokovnjak g. Josip Štrekelj. Vabimo!

— **Občni zbor** škofjeloške podružnice SPD bo v četrtek dne 29. t. m. ob 20. v mestni hiši. Dnevni red običajen. Pridite polnoštevilno!

Iz Stične

— **Novo cesto grade.** Letos so marljivo začeli z nadaljevanjem gradnje nove ceste, ki bo vezala Stično z Metnajem. Dosedaj so bili kraji nad Stično, posebno večja vas Metnaj, prepuščeni samim sebi, ker so iz doline vodeča pota bila zelo slaba. Nova cesta, ki je pravzaprav projektirana kot banovinska cesta med Stično in Litijo, naj bi skrajšala nekoliko dolgo in zelo neudobno zvezo po banovinski cesti skozi Radohovo vas, Temenico in Šmartno pri Litiji. Nova cesta bi vezala Stično preko Mekin z Metnajem, ki je prva pomembnejša naselbina v stiških hribih, ter se nadaljevala pod Goričico proti Debečemu in odtod v dolino proti Šmartnemu. V gospodarskem pogledu bo nova cesta velikega pomena. Zelo bo olajšala medkrajevni promet, zlasti pa se bodo z njo zelo približali kraji okoli Stične svojemu sreskemu središču Litiji, ki je bila do sedaj bolj oddaljen in odročen kraj kot Ljubljana. — Ceste je sedaj polovica v delu. Progo med Stično in Metnajem so začeli letos tlakovati s kamenjem in posipati z gramozom. Delo je po večini prostovoljno, ki ga opravljajo vztrajno prebivalci Metnaja ter deloma Mehinci, Stičanje in delavci iz bližnjih vasi. Za cesto je dosedaj prispevala banovina Din 4000.— kot fond za podporo brezposelnim, vendar je upanje, da bo mogoče z izdatnejšo banovinsko ali državno podporo dela v kratkem končati in izročiti novo cesto prometu, zlasti ako se bo za to pozanimal novi občinski odbor.

— **Konec pričkanja za sedež in nova ureditev občine.** S priključitvijo vasi Vel. in Mala Dobrava, Studenca, Sp. Drage, Vrhpolja, Pristave in Škrjančega se je stiška občina teritorijalno in tudi številčno zelo povečala. Z novimi kraji je pridobila občina okoli 400 novih prebivalcev. Za sedež občine se je vršil med Stično in Ivančno gorico dalje časa hud boj, ki se je z zadnjimi dogodki končal v prid Stičanom. Zasluge, da je imenovana Stična kot sedež občine, ima predvsem obč. organizacija JNS ter njen trezni predsednik g. Lojze Medved. Z določitvijo sedeža bo menda medkrajevna ljubosumnost prenehala in bodo občinski zastopniki lahko pričeli že enkrat z resnim gospodarskim delom.

— **Akcija za postavitev Jurčičevega spomenika** se nadaljuje. Zaradi lažjega poslovanja je bil v nedeljo, 18. t. m. na sestanku pripravljalnega odbora izvoljen odbor 4 članov (gg. Viljem Šval, Julij Vrbič, ing. Fedrian, L. Ambrožič), ki mu je bila poverjena naloga izdelati pravila za odbor, izvršiti vse formalnosti, ki so za priznanje takega odbora potrebne ter izdelati načrt, po katerem se bodo zbirali prispevki za spomenik. Spomenik bo postavljen v Jurčičevem rojstnem kraju.

Sila navade.

— Dve papigi imaš, praviš?
— Da, ena je moja, ena pa ženina.
— In govorita skupaj?
— Ne. Moja samo posluša, do be sede pa nikoli ne pride.

Ponson du Terrail 24

Zdravnikova tajna

Roman

V veži je srečal sluge, čijih presenečeni obrazi so vpraševali:

— Kaj se pa godi tu?

Hektor se je obrnil na starega komornika svoje matere:

— Kaj se godi?

— Gospod, v kuhinji so orožniki z državnim tožilcem, — je odgovoril starec.

— Kaj pa hočejo?

— Mi ne vemo. Vprašali so po vas in ko smo jim povedali, da vas ni doma, so dejali, da bodo počakali.

In starec je pripomnil z drhtečim glasom:

— Kar pomnim, še ni bilo pri nas nikogar od sodišča.

Hektor ni odgovoril, mirno je odšel naprej. Odprl je kuhinjska vrata in vstopil ponosno dvignjene glave, kakor se spodobi nedolžnemu človeku, ki se hoče oprati grozne obtožbe.

XVI.

Hektor je zaprl za seboj kuhinjska vrata in se mirno ozrl po orožnikih. Z njimi je bil namestnik državnega tožilca, ki smo ga že videli, in pa zapisnikar. Dva orožnika sta bila odvedla Mauberta v la Motte-Beuvron.

Hektor je stopil v kuhinjo tako ponosno in mirno, da se je namestnik državnega tožilca naravnost začudil.

Ali se vede tako morilec?

— Gospod, — je dejal Hektor, — sem tisti, ki ga očividno iščete; sem Hektor de Mausejour.

Hektor je čakal.

— Gospod de Mausejour, — je dejal namestnik državnega tožilca mirno, — nihče v gradu ne ve, zakaj smo prišli sem. Vendar vam pa moram povedati, da ste obdolženi težkega zločina.

Hektor je čakal.

—Storjen je bil grozen zločin, — je nadaljeval namestnik državnega tožilca.

— To mi je znano, — je pripomnil Hektor. — Ponoči je bil umorjen lord Helmuth in tega umora dolže mene.

Namestnik državnega tožilca se je zdrznil in lahno prebledel.

Kako je mogel Hektor zvedeti, da ga dolže umora?

Toda Hektor, opozorjen na nevarnost po Srnci, ki je bila slučajno slišala, za kaj gre, si je sam škodoval s svojo iskrenostjo. Namestu da bi počakal, da bi ga obdolžili, je že vnaprej govoril o obdolžitvi.

— Gospod, — je dejal namestnik državnega tožilca, — prav pravite, obdolženi ste umora lorda Helmutha.

— Kdo me je pa obdolžil? — je vzkliknil Hektor.

— On sam! Predno je izdihnil, je izgovoril vaše ime.

— Lopov!

— In še nekdo drugi vas dolži.

Hektor je storil novo neprevidnost.

— Nedvomno Maubert, — je dejal zaničljivo.

— Morda... je zamrmral namestnik državnega tožilca.

— Gospod, — je Hektor znova povzel besedo, — kaznoval sem Mauberta in povsem naravno je, da me sovraži. Razžalil sem lorda Helmutha in včeraj sem ves dan čakal njegova sekundanta, pa ju ni bilo.

V srcu namestnika državnega tožilca se je vzbudila iskrica upanja.

— Ali bi mogli dokazati, da ves dan niste zapustili gradu? — je vprašal.

— Nič lažjega.

— Niti zvečer med deveto uro in polnočjo?

Hektor je prebledel: spomnil se je, da je bilo okrog desetih zvečer, ko je odšel iz gradu in se napotil proti la Fresnaie.

— Bil sem res zunaj.

— In vrnili ste se po polnoči?

— Da.

Dokazi proti Hektorju so se tako naglo kupičili, da je izgubil glavo.

— Nič drugega vam ne morem povedati, — je dejal, — nego to, da sem nedolžen.

Kar so se začuli zunaj koraki. Bil je grof de la Fresnaie, ki je bil prihitel v največji naglici v grad Mausejour.

V grad la Fresnaie je bila prišla vest o smrti lorda Helmutha nekaj minut po Hektorjevem odhodu.

— Moj bog! — je vzkliknila Berta, — kaj se je pa zgodilo? Oče, pojdite hitro v Maisonneuve, vprašajte in privedite sem Hektorja.

Berta je slutila bližajočo se nesrečo.

Grof de la Fresnaie je prihitel, ne da bi kaj vedel, pač je pa vse slutil. Pri vhodu zbrana služinčad se mu je z grozo umaknila. Grof se za to ni zmenil, hitel je na vso moč po stopnicah in že je bil v sobi, kjer so Hektorja zasliševali.

Pri pogledu na grofa se je Hektorju vrnil pogum. Skočil je k njemu, rekoč:

— Oče, poglejte me dobro... Ali sem podoben morilcu?

Oče!

Hektor je nazval tako grofa de la Fresnaie, ki je bil še včeraj njegov smrtni sovražnik. To je bila novica, ki je za hip zmedla vse račune namestnika državnega tožilca.

Grof je položil roko Hektorju na ramo, se obrnil k namestniku državnega tožilca in dejal prijazno:

— Hektor de Mausejour je od danes ženin moje hčerke Berte. Zdaj pa lahko govorite, gospod, pripravljen sem jamčiti zanj.

— Gospod grof, — je odgovoril namestnik državnega tožilca. — Tudi lord Helmuth je bil ženin vaše hčerke.

— To je res, — je odgovoril grof.

— Lord Helmuth je bil ponoči umorjen. Prav kar sem zvedel to.

—In predno je izdihnil, je obdolžil umora Hektorja de Mausejour.

— Vem, da je bil tega zmožen, — je pripomnil grof hladno. Potomec sira Duncana ni mogel zatajiti krvi svojih prednikov.

— Gospod! — je dejal namestnik državnega tožilca, zroč grofu de la Fresnaie naravnost v oči. — Ali mi hočete pojasniti svoje čudne besede?

— Zelo rad, — je odgovoril grof.

Ozrl se je na Hektorja in pripomnil:

— Pomirite se, dragi sin. S tem trenutkom prevzame la Fresnaie de Mausejour pod svojo zaščito.

In starec je dvignil glavo v plemenitem ponosu, ki je navdal Hektorja z novim upanjem.

XVII.

Plemenite in ponosne starčeve besede so presenetile namestnika državnega tožilca.

Inserirajte v „Slovenskem Narodu“

Burno življenje Aleksandra Staviskega

Slepar sklene poseči v politiko, da bi vpregel še njo v svoj voz

Leta neutešene častihlepnosti zapuste v aktivnem politiku globoke sledove. Tudi če v vsem lojalno postopa sporazumno z vodstvom svoje stranke, se v duhu punta, kritizira in sili v opozicijo. Ah, ti kujoni, vedno le vladajo, — jaz bi se že ne dal tako komandirati. In če morda ni mogoče v notranji politiki mnogo riskirati, bi bilo treba vsaj v zunanji politiki zavreči vse ozire in zastarele tradicije in kreniti na nova pota.

Tega razvoja ni bil obvarovan niti Gaston Bonnaure, tako željno hrepeneč po mandatu. Vse je očaral Briand s svojo koncepcijo — mar ni naloga nas zapostavljenih, da se zavzamemo za drugi tabor, ki zanj Briand nima smisla. On govori neprestano samo o Mali antanti. Kaj pa Dunaj, kaj Madžari? Ali bi ne bilo pametneje prijeti stvar od tega konca, zavreči predsodke in urediti evropske zadeve obratno?

In Gaston Bonnaure odvetnik pri pariškem apelacijskem sodišču se začenja pečati s Srednjo Evropo od drugega konca. V dolgih pogovorih seznani prijatelja Aleksandra s svojimi načrti. Alexander ve o Madžarski samo to, da je to dežela,

kjer so se ponarejali francoski franki.

Ta dežela mora pač biti vredna, da se zanima za njo Sergej Stavisky. V državi, kjer so mogoče take stvari, bodo mogoče tudi druge špekulacije. Alexander pohvali prijatelja Bonnaura, da se zanima za madžarske zadeve in tudi sam se začne zanimati za nje. Glej, kako se Madžari potegujejo v Parizu za vsako vplivno zvezo, kolike milijone trosijo vedno znova za svojo propagando! Kaj bi mogel ta živi vir denarja ostati neopažen in neizrabljen? Polastiti se madžarskih milijonov, priključiti jih k svojim, kolika gonilna sila bi bila to!

Poleg tega bi se pa dala skonstruirati ona največja, monumentalna špekulacija, ki na njo Stavisky neprestano misli in čije stomilijonski dobički bi zamašili kaznive luknje vseh njegovih dosedanjih špekulacij. Kako ogromne so recimo številke, s katerimi se operira v Haagu v imenu nezadovoljnih madžarskih optantov! Stavisky še ne razume, zakaj gre, pač mu je pa jasno,

da gre za miljarde.

In to je kot nalašč zanj, da on vzame to stvar v svoje roke in odpre z njo tisti čudežni tok zlata, ki je nekje v svetu skrit in ki ga je treba osvoboditi.

Tako so tekle misli, ki so privedle Bonnaura in Alexandra do sklepa, da se napotita v Budimpešto. V septembru 1931 se je obrnil Bonnaure na zunanje ministrstvo s prošnjo, naj bi ga priporočilo francoskemu poslaništvu v Budimpešti, češ, da ima tam več klijentov, ki bi se rad z njimi posvetoval, pa bi mu bili potrebni v ta namen nasveti in zveze poslaništva. Njegovo prošnjo sta podprla s priporočilnimi pismi poslanca Victor Boret in Edmond Boyer. Ta Edmond Boyer, poslanec — zdaj že bivši — za Maine-et-Loire, se pojavi pozneje po polomu afere med »čekisti« Staviskega kot

odresat čeka na 700.000 frankov.

Javno je pojasnil to zadevo, češ, da je to denar, ki ga je dobil kot predsednik Kmetijske družbe poljedelcev in vinogradnikov in kot poslovodja občinske kmetijske družbe za ti družbi za zemljišča, ki jih je od njih kupila Compagnie Fonciere Staviskega. Ugotoviti podlago te kupčije je stvar bodočih sodišč, tu samo beležimo dejstva.

Priporočila dveh poslancev zunanje ministrstvo ni moglo prezreti, zlasti, ker ni bilo posebnih pomislekov proti Bonnauru. Vendar pa stari lisjak Briand ni sam podpisal priporočilnega pisma, temveč je prepustil to tajniku Gilbertu Peycelonu. Ta je pa še napisal priporočilo takorekoč malomarno, storil je to z gladko frazo, ki je sama s svojo obliko namigavala poslaniku, da gre za akt, ki za njim ministrstvo nikakor ne stoji in ki ga mora izdati enostavno iz kurtuazije in držabnih ozirov.

Kmalu je pa dobilo zunanje ministrstvo brzojavko svojega poslanika, da se vede odvetnik Bonnaure s svojo družbo v Budimpešti čudno in kako da je z njegovim priporočilom. Ministrstvo je takoj odgovorilo poslaniku, naj budno zasleduje dogodke in

pazi na vsak korak teh gospodov,

obenem naj se pa zanima, kako je bilo priporočilo stilizirano. Ko je prišla afera na dan in je postal ves režim predmet srditih napadov opozicije, je bilo napadeno tudi zunanje ministrstvo, češ, da je Bonnaure z njegovim soglasjem odpotoval v Budimpešto. Preiskava je pa pokazala, da je bilo zunanje ministrstvo v tej zadevi previdno in da je storilo samo to, kar je bilo dolžno po praksi, ki velja v Franciji za intervencije.

Potovanje Staviskega in Bonnaura, ki sta imela celo kohorto spremljevalcev, je bilo takorekoč monumentalno. Samo ena gospodična, ki je bila angažirana za to potovanje in da bi vplivala na magnate, je dobila

honorar v znesku 100.000 frankov,

a stroški Staviskega za njegovo spremstvo so znašali okrog 300.000 frankov. Stavisky je prirejal svojim novim prijateljem sijajne večerje. Sam je skrbel za izboren jedilni list, sam si je ogledal pred večerjo dekoracije dvorane, in če se mu je zdela premalo razkošna, je takoj poslal avto v cvetličarno, da je iz svojega žepa plačal cele koše rož. Cigani, ki so igrali pri večerji in ki so vajeni zapravljivosti madžarskega plemstva, pripovedujejo, da tolike radodarnosti še nikoli niso doživeli.

Seveda sta bila Stavisky in Bonnaure z druge strani sprejeta z nepopisnim navdušenjem. Saj sta prihajala madžarskim propagandistom v naročje vplivna predstavnika Francije in sicer socijalistične Francije, kamor madžarska propaganda še ni mogla prodreti. Teatralno kretajoči se Bonnaure je lahko samo citiral imena svojih prijateljev in Madžari so videli, da gre za najvplivnejše politične osebnosti. Treznemu, rezerviranemu Staviskemu pa ni bilo treba mnogo govoriti in v Budimpešti so vsi videli, da gre za imenitnega, izredno bogatega gospoda. In od veselja je zaplesala vsa budimpeštanska politika in se vrgla sleparju okrog vratu.

Potovanje v oktobru 1931 pa ni bilo zadnje. Še trikrat je odpotoval Bonnaure v Budimpešto in vedno realneje je prepletal širokopotezne špekulativne kombinacije Staviskega ter svoje in madžarske politične spletke za dosego končnega cilja. Ta cilj se je pokazal takorekoč šele ob koncu. To naj bi bila velika mednarodna akcija v korist madžarskih optantskih bonov, to se pravi, v prvi vrsti

v korist žepov Staviskega in njegovih pajdašev.

S tem so pa prišle na dan obenem še druge reči. Bonnaure in Stavisky sta postala v Parizu velika madžarska propagandista, uvajala sta madžarsko umetnost, namreč opereto, in pripravljala veliko ekskurzijo francoskih poslancev na Madžarsko. Predno pa pridemo do tega, se moramo obrniti drugam, kajti sleparja, ki so ju dobili Madžari za zaveznika, sta imela še druge interese.

„Ljubim Vas“ je šepetal

Vsak moški se divi ženski beli in sveži polti — baš takšni kakršno ima dandanas lahko vsaka žena. Poskusite kremo Tokalon bele barve (ki ni mastna), ta krema vsebuje snovi, ki blaži in osvežujejo kožo, kombinirana pa je s preparirano svežo smetano in olivnim oljem. Krema Tokalon neprestano prodira v kožo, miri razdražene kožne žleze, zožuje razširjene znojnice ter odstranjuje zajedalce. V 3 dneh bi postala Vaša koža krasna in sveža, kakršne ne bi mogli doseči na noben drug način. Uporabljajte kremo Tokalon, bele barve, vsako jutro in čakajte na učinke.

Zrakoplovi na pomoč brodolomcem

Dva zrakoplova, ki jih je poslala sovjetska vladna komisija na pomoč posadki »Čeljuskina«, sta prispela v torek v Habarovsk in odtod v Vladivostok, kjer ju natovorijo na parnik. V pogovoru z novinarji je poveljnik stratosferičnega balona Prokofjev izjavil: »Sprejeti zrakoplov med sredstvo za rešitev brodolomcev pomeni mnogo. Izvzemši neugodno vreme ni v polarnih krajih drugih nevarnosti za zrakoplov. Res je, da so zrakoplovi odvisni od vetra, vendar pa imajo to prednost, da se lahko spuste na tla brez posebnega pristanišča in da se lahko ustavijo tudi na vodi. V polarnih krajih se pa tudi poveča prometna kapaciteta zrakoplova. »V 4« bo lahko prepeljal 12 potnikov, »V 2« pa 7. Posadka »Čeljuskina« sama bo lahko opravila delo izvežbanega moštva, ki pomaga zrakoplovu pri startu.

Pilot Vodopjanov, ki je drugič startal v Habarovsku, je imel namen doseči Nikolajevsk na reki Amur, pa se je moral spustiti zaradi slabega vremena v južnem Tambovsku, oddaljenem samo 450 km od Habarovska. Letalec Ljapidevski sporoča, da se je moral zaradi poškodb na levem motorju spustiti šest milj južnovzhodno od otoka Koljučina. Spustil se je gladko, letalo se je le nekoliko poškodovalo. V nedeljo je prispel Ljapidevski v Vankaren, od koder je odšel z letalcem Kukanovim na kraj, kjer se je moralo letalo spustiti, da ugotovi, ali bi se dalo popraviti. Posadka »Čeljuskina« je radiobrzojavno sporočila, da je v taborišču vse v redu in da so vsi zdravi.

Izpoved umirajočega

V neki budimpeštanski bolnici je umrl v nedeljo bivši poštni uradnik Ladislav Lörincz. Podlegel je rani, ki jo je bil dobil v spopadu s svojim tekmecem v ljubezni. Tik pred smrtjo je prosil zdravnika, naj pokliče nekega uradnika poštnega ravnateljstva, ker bi mu rad nekaj povedal. In res je spravila njegova izpoved na dan zanimive stvari. Lörincz je bil obsojen na dve leti in pol ječe, ker je kradel iz denarnih pisem že več let denar. Na smrtni postelji je izjavil, da ni ukradel samo 29.000 pengö, zaradi katerih je bil obsojen, temveč mnogo več. Odpiral je zlasti denarna pisma, ki so v njih ljudje tihotapili valute iz Madžarske v inozemstvo.

Umirajoči je nadalje izdal poštnemu uradniku ime generalnega ravnatelja neke banke, tekstilnega veletrgovca, trgovca z južnim sadjem, nekega veleposestnika in drugih, ki je njih denarna pisma odpiral. Povedal je tudi, da ima doma skrite kuverte odprtih denarnih pisem. Kje ima skrite, pa ni mogel več povedati, ker se je v naslednjem hipu onesvestil in kmalu izdihnil.

Javljam tužno vest, da je po dolgi mučni bolezni, previdena s tolažili sv. vere, preminula moja dolgoletna kuharica, gospodična

Pepca Hočevar

Pogreb se vrši v petek dne 23. t. m. ob ½4. uri popoldne izpred mrtvaške veže splošne bolnice k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 22. marca 1934.

IVANA GORŠE, »Novi Svet«.

Modna konfekcija
Najboljši nakup
A. PRESKER, LJUBLJANA,
Sv. Petra cesta št. 14. 6/T

PROSIM DVIGNITE PISMO
»Povrnitev 1084 J. K. 1291

ČOKOLADA
špecijalna za kuho in jelo v kosih in mleta zopet na zalogi — ¼ kg Din 8.50 — samo pri **M. Kovačič**, Ljubljana, Miklošičeva cesta 32. 1290

Mali oglasi

V malih oglasih v »Slovenskem Narodu« velja vsaka beseda 50 para, davek Din 2.-. Najmanjši znesek za mali oglas Din 5.-, davek Din 2.-. Mali oglasi se plačujejo takoj; po pošti lahko v znamkah. — Za odgovore malih oglasov treba priložiti znamko.

Globoko užaloščeni naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naš nad vse ljubljeni svak, brat in stric, gospod

IVAN MIDOFER

trgovec

v sredo, dne 21. marca 1934, v 38. letu starosti, po dolgi, mučni bolezni ob 6. uri popoldne v Gospodu zaspal.

Pogreb dragega pokojnika bo v petek, dne 23. marca ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti št. 20 na šmihelsko pokopališče.

Novo mesto, dne 21. marca 1934.

Žalujoči ostali.

Oglasi v „Slovenskem Narodu“ imajo velik uspeh!

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem naznanjamo žalostno vest, da je naša mama, stara mama, tašča, gospa

JELICA GOGALA

roj. Svoljšak

umrla danes zjutraj ob 5. uri, previdena s sv. zakramenti, v starosti 76 let.

Pogreb predrage pokojnice bo v soboto dne 24. marca 1934 ob ½ 3. uri popoldne izpred mrtvašnice zavetišča sv. Jožefa, Vidovdanska cesta št. 9.

Sv. maša zadušnica se bo darovala v ponedeljek, dne 26. t. m. ob 7. uri zjutraj v frančiškanski cerkvi.

Ohranimo plemeniti materi trajen spomin!

Ljubljana, dne 22. marca 1934.

Sinovi: **Ivan**, župnik; **Josip**, direktor trg. šole; **Franc**, ind. komerc. ravnatelj; **Niko**, bančni uradnik; **dr. Stanko**, prof. in univ. docent sinahe, vnuki in vnukinje.

Urejuje: Josip Zupančič Za »Narodno tiskarno«: Fran Jezeršek — Za upravo in inseratni del lista: Oton Christof — Vsi v Ljubljani